

**EĞİTİM FAKÜLTESİ MÜZİK EĞİTİMİ
ANABİLİM DALI ÖĞRENCİLERİNİN
MESLEKİ KARİYER TERCİHLERİNİN
İNCELENMESİ**

Gizem BİLİR

Yüksek Lisans Tezi

Danışman: Dr. Öğr. Üyesi Sevgi TAŞ

Ağustos, 2018

Afyonkarahisar

T.C.
AFYON KOCATEPE ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
MÜZİK ANASANAT DALI
YÜKSEK LİSANS TEZİ

EĞİTİM FAKÜLTESİ MÜZİK EĞİTİMİ
ANABİLİM DALI ÖĞRENCİLERİNİN
MESLEKİ KARIYER TERCİHLERİNİN
İNCELENMESİ

Hazırlayan
Gizem BİLİR

Danışman
Dr. Öğr. Üyesi Sevgi TAŞ

AFYONKARAHİSAR 2018

YEMİN METNİ

Yüksek Lisans tezi olarak sunduğum “Eğitim Fakültesi Müzik Eğitimi Anabilim Dalı Öğrencilerinin Mesleki Kariyer Tercihlerinin İncelenmesi” adlı çalışmanın, tarafımdan bilimsel ahlâk ve geleneklere aykırı düşecek bir yardıma başvurmaksızın yazıldığını ve yararlandığım eserlerin kaynakçada gösterilen eserlerden oluştuğunu, bunlara atıf yapılarak yararlanmış olduğumu belirtir ve onurumla doğrularım.

16.08.2018

Gizem BİLİR

TEZ JÜRİSİ KARARI VE ENSTİTÜ ONAYI

JÜRİ ÜYELERİ

Tez Danışmanı : Dr. Öğr. Üyesi Sevgi TAŞ
Jüri Üyeleri : Doç. Dr. Emel Funda TÜRKMEN
: Doç. Dr. Hüseyin Bülent AKDENİZ

İmza

Müzik Anasanat Dalı Tezli Yüksek Lisans Programı öğrencisi Gizem BİLİR' in "Eğitim Fakültesi Müzik Eğitimi Anabilim Dalı Öğrencilerinin Mesleki Kariyer Tercihlerinin İncelenmesi" başlıklı tezi, 16.08.2018 günü saat 13.00' da Afyon Kocatepe Üniversitesi Lisansüstü Eğitim ve Öğretim Sınav Yönetmeliği'nin ilgili maddeleri uyarınca yukarıda isim ve imzaları bulunan jüri üyeleri tarafından değerlendirilerek kabul edilmiştir.

Prof. Dr. Celal DEMİR
MÜDÜR

ÖZET

EĞİTİM FAKÜLTESİ MÜZİK EĞİTİMİ ANABİLİM DALI ÖĞRENCİLERİNİN MESLEKİ KARIYER TERCİHLERİNİN İNCELENMESİ

Gizem BİLİR

AFYON KOCATEPE ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
MÜZİK ANASANAT DALI

Ağustos 2018

Danışman: Dr. Öğr. Üyesi Sevgi TAŞ

Müzik öğretmenlerinin istihdam koşulları, yaşamdan bireysel beklentiler, ailelerin çocuklarından beklentileri ve sayılabilecek başka farklı etkenlerden dolayı müzik öğretmenliği öğrencilerinin, lisans eğitiminin başlangıcında hedefledikleri mesleki kariyer, mezun olma aşamasında değişkenlik gösterebilmektedir. Bu durumun irdelenmesine dönük olarak bu çalışmada, Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Müzik Öğretmenliği Anabilim Dalı (ABD) lisans 4. sınıf öğrencilerinin mesleki kariyer tercihleri incelenmektedir. Aynı zamanda öğrencilerin hedeflerinin değişiklik gösterip göstermediği, hedeflerine yönelik çalgı eğitimi süreçlerinde çalışma yapma durumları ve mesleki istihdam koşulları gibi faktörler betimsel olarak irdelenmektedir. Çalışmada, öğrencilerin eğitim süreçleri sonunda kariyer hedeflerinde değişikliklerin olduğu, müzik öğretmenliği programının doğrudan hedefleri dışında da hedefler belirledikleri ve aynı zamanda kariyerlerini belirlemelerinde çalgı öğretmenlerinin de etkisi olduğu görülmüştür.

Anahtar Kelimeler: Müzik öğretmenliği, istihdam, kariyer tercihi.

ABSTRACT

EXAMINATION OF PROFESSIONAL CAREER PREFERENCES OF THE STUDENTS OF THE MUSIC EDUCATION DEPARTMENT OF THE FACULTY OF EDUCATION

Gizem BİLİR

**AFYON KOCATEPE UNIVERSITY
THE INSTITUTE OF SOCIAL SCIENCES
DEPARTMENT OF MUSIC**

August 2018

Advisor: Ph. D. Sevgi TAŞ

Due to the working conditions of music teachers, personal expectations from life, anticipation of children's families and some other factors the professional career that students of music teaching department aim at the beginning of their undergraduate education can change at the graduation stage. In this study, the career preferences of 4th grade students of Uludağ University Faculty of Music Education Department are examined. At the same time, factors such as working possibilities in the instrument training process for their goals and conditions of the professional employment, regardless of whether the goals of the students change or not, are respectively described. In the study, it was observed that the students changed their career goals at the end of the training process. According to students, in addition to other factors mentioned above, instrument teachers also had an impact on the determination of their career plans and setting different targets apart from direct objectives of the music education program.

Keywords: Music teaching, employment, career preference.

ÖNSÖZ

Bu tez çalışmasında, bana danışmanlık yaparak yol gösteren, ilgi ve desteğini esirgemeyen, bilgi ve tecrübelerinden yararlandığım danışmanım Dr. Öğr. Üyesi Sevgi TAŞ'a, desteklerini her zaman hissettiğim değerli hocalarıma ve kıymetli arkadaşlarıma, tüm eğitim hayatım boyunca maddi ve manevi desteklerini esirgemeyen, her zaman yanımda olan sevgili aileme gönülden teşekkür ederim

Gizem BİLİR

İÇİNDEKİLER

YEMİN METNİ	ii
TEZ JÜRİSİ KARARI VE ENSTİTÜ MÜDÜRLÜĞÜ ONAYI.....	iii
ÖZET.....	iv
ABSTRACT	v
ÖNSÖZ	vi
İÇİNDEKİLER	vii
TABLolar LİSTESİ	x
KISALTMALAR DİZİNİ	xi
GİRİŞ	1

BİRİNCİ BÖLÜM ARAŞTIRMANIN İÇERİĞİ

1. EĞİTİM	3
2. MÜZİK EĞİTİMİ	4
2.1. GENEL MÜZİK EĞİTİMİ	5
2.2. ÖZENGEN MÜZİK EĞİTİMİ	6
2.3. MESLEKİ MÜZİK EĞİTİMİ	7
2.4. ÜLKEMİZDE MÜZİK EĞİTİMİ VEREN KURUMLAR.....	8
2.4.1. Eğitim Fakültesi Müzik Eğitimi ABD	8
2.4.2. Konservatuvar	9
2.4.3. Güzel Sanatlar Fakültesi Müzik Bölümü.....	11
2.4.4. Bando Astsubay Meslek Yüksekokulu	11
2.4.5. Güzel Sanatlar Lisesi	13
3. EĞİTİM FAKÜLTESİ MÜZİK EĞİTİMİ ABD PROGRAMINA İLİŞKİN DERSLER	15
4. EĞİTİM FAKÜLTESİ MÜZİK EĞİTİMİ ABD ÖĞRENCİLERİNİN EĞİTİM YAŞANTILARI	16
5. ÇALGI EĞİTİMİ	18
5.1. MÜZİK EĞİTİMİ ABD PROGRAMLARINDA ÇALGI EĞİTİMİ.....	19

5.1.1. Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Müzik Eğitimi ABD Çalgı Dersleri ve Amaçları	19
6. MESLEK	20
6.1. MESLEK SEÇİMİ	21
7. MÜZİK ÖĞRETMENLİĞİ	21
7.1. MÜZİK ÖĞRETMENLİĞİ ÇALIŞMA ALANLARI-DÜZEYLERİ	23
7.2. MÜZİK ÖĞRETMENİ ADAYLARININ İSTİHDAM ALANLARI	24
8. PROBLEM DURUMU	25
8.1. PROBLEM VE ALT PROBLEMLER	26
9. ARAŞTIRMANIN AMACI.....	26
10. ARAŞTIRMANIN ÖNEMİ.....	27
11. ARAŞTIRMANIN SAYILTILARI	27
12. ARAŞTIRMANIN SINIRLILIKLARI	27
13. İLGİLİ YAYIN VE ARAŞTIRMALAR.....	28

İKİNCİ BÖLÜM

YÖNTEM

1. ARAŞTIRMANIN MODELİ	30
2. ARAŞTIRMANIN ÇALIŞMA GRUBU	31
3. VERİLERİN TOPLANMASI	31
3.1. VERİLERİN İŞLENMESİ VE ÇÖZÜMLENMESİ.....	32

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

BULGULAR VE YORUM

1. BİRİNCİ ALT PROBLEME İLİŞKİN BULGULAR VE YORUM	35
2. İKİNCİ ALT PROBLEME İLİŞKİN BULGULAR VE YORUM.....	36
3. ÜÇÜNCÜ ALT PROBLEME İLİŞKİN BULGULAR VE YORUM.....	41
4. DÖRDÜNCÜ ALT PROBLEME İLİŞKİN BULGULAR VE YORUM.....	43
5. BEŞİNCİ ALT PROBLEME İLİŞKİN BULGULAR VE YORUM.....	45
SONUÇ VE ÖNERİLER.....	47

KAYNAKÇA	50
EKLER	56
EK 1. Öğrencilere Uygulanan Görüşme Formu	56
EK 2. Öğrencilere Uygulanan Görüşme Formu İzin Belgesi	59

TABLULAR LİSTESİ

Tablo 1. Öğrencilerin Mesleki Kariyer Tercihleri.....	33
Tablo 2. Öğrencilerin Müzik Öğretmenliği Çerçevesinde Uzmanlaşmak İstedikleri Müzik Öğretmenliği Alanları-Düzeyleri.....	35
Tablo 3. Öğrencilerin Kariyer Hedefi Değişikliklerinin Oranları	36
Tablo 4. Öğrencilerin Mesleki Eğitim Öncesi-Sonrası Kariyer Tercihleri	37
Tablo 5. Mevcut İş Alanları ve İstihdam Koşullarının Öğrencilerin Meslek Tercihlerine Etkisi	41
Tablo 6. Öğrencilerin İkinci Bir Kariyer Tercihlerinin Olma Durumu.....	42
Tablo 7. Mesleki Kariyer Tercihlerini Belirleme Durumunda Çalgı Öğretmeninin Etkisi	43
Tablo 8. Öğrencilerin Çalgı Eğitimleri Sürecinde Hedefledikleri Kariyere Yönelik Çalışma Yapma Durumları	45
Tablo 9. Çalgı Derslerinde Alana Yönelik Uygulamaların Yapılma Durumları.....	46

KISALTMALAR DİZİNİ

ABD: Anabilim Dalı

GSL: Güzel Sanatlar Lisesi

MEB: Milli Eğitim Bakanlığı

MSÜ: Milli Savunma Üniversitesi

MYO: Meslek Yüksek Okulu

GİRİŞ

Meslek, bir kimsenin yaşamını sürdürebilmek ve geçimini sağlayabilmek amacıyla kazanç elde edebilmesi için sürekli olarak çalışmayı gerektiren etkinlikler bütünü olarak tanımlanabilmektedir. Meslek seçimi ise bireyin; isteklerini, yeteneklerini, ekonomik durumunu, mesleki eğitimini, başarıma olasılığını ve devamlılığını göz önüne alarak, çalışmak istediği meslekler arasından birine karar verip, o mesleğe ulaşabilmek için çaba göstermesi durumudur. Seçilen meslek alanının bireyin yaşam tarzına uygunluğu ve meslekten elde edeceği doyum büyük önem taşımaktadır. Bu yönüyle meslek seçimi, insanın geleceğini şekillendiren en önemli kararlardan biridir.

Bireyler geleceğine ilişkin meslek tercihlerini belirlerken, o mesleğin özelliklerini, gerekliliklerini, getirilerini, sürekliliğini, istihdam ve arz talep durumlarını araştırmalı; bu alanda çalışma isteğini ve kendi kişisel özellikleriyle uyumlu olup olmadığını değerlendirmelidir. İçinde bulunulan toplum ve mesleki olarak karşılaşılabilecek muhtemel durumlar göz önünde bulundurularak seçim yapılması faydalıdır.

Mesleki eğitim alan öğrenciler, eğitimlerine başlamadan önce kendi alanlarında eğitim süreci boyunca çalışmalarını hedefleri doğrultusunda yaparak kendilerini geliştirmektedirler. Çoğu zaman ise, mesleki eğitime başlamadan önce hedeflenen kariyerin zaman içerisinde pek çok koşula bağlı olarak değişiklik gösterdiği bilinmektedir. Günümüzde mesleki müzik eğitimi alan öğrencilerin kariyer tercihlerini; yalnızca hedefleri doğrultusunda değerlendirmeyip, mevcut iş alanlarını veya mesleğe yönelik arz ve talep durumlarını göz önüne alarak da değerlendirdikleri düşünülmektedir.

Müzik öğretmenliği lisans programlarının başlıca hedefi örgün eğitim kademelerine müzik öğretmeni yetiştirmektir. Bu program dahilinde eğitim görmeye hak kazanan öğrencilerin çoğunluğunun gelecekte çeşitli kademelerde müzik öğretmenliği yapmayı hedefledikleri bilinmektedir. İstihdam koşulları, bireysel ilgi

alanları, aile beklentileri gibi sayılabilecek pek çok etken doğrultusunda öğrencilerin kariyer hedefleri, eğitim süreleri sonunda yön değiştirebilmektedir.

Bu çalışmada; Eğitim Fakültesi Müzik Eğitimi Anabilim Dalı öğrencilerinin, mesleki kariyer tercihlerinin, mesleki eğitimin sonunda kariyer tercihlerini değiştirme durumlarının, çalgı eğitimi süreçlerinde gelecekteki hedeflerine yönelik çalışma yapma durumlarının ve mesleki istihdam koşulları gibi faktörlerin irdelenmesi amaçlanmaktadır. Araştırma, genel tarama türlerinden tekil tarama modeli kullanılarak gerçekleştirilmiştir. Veriler çalışmanın amacı doğrultusunda hazırlanan yarı yapılandırılmış görüşme yoluyla elde edilmiştir. Elde edilen nitel veriler sayısallaştırılarak frekans ve yüzdelerle betimsel olarak açıklanmaktadır.

BİRİNCİ BÖLÜM

ARAŞTIRMANIN İÇERİĞİ

1. EĞİTİM

Eğitim; “Bireyin davranışında kendi yaşantısı yoluyla ve kasıtlı olarak istendik değişme meydana getirme sürecidir” (Ertürk, 1984: 13). Bir başka tanımı ise; “İnsan davranışında yetenek, istidat, karakter ve bilgi bakımından belli gelişmeler sağlamak amacı ile yürütülen etkiler sistemidir” (Alaylıoğlu, Oğuzkan, 1976: 82).

Eğitim, farklı birçok şekilde ifade edilse de temelde davranış değiştirme süreci olarak tanımlanmaktadır. Bireyin doğumundan ölümüne kadar, yaşam boyu devam eden bir olgu olduğundan, eğitim sayesinde bireylerde olumlu gelişmeler meydana gelmektedir. Bireylerin, yaşadıkları toplumda değer kazanıp, yetenek, tutum ve diğer davranış biçimlerini geliştirdiği süreci kapsamaktadır. Bireylerin gelişimi, paralelinde toplumun gelişimini de etkilediğinden, eğitim, “bireyleri ve toplumları biçimlendirme, yönlendirme, değiştirme, geliştirme ve yetkinleştirmede etkili süreç” (Taş, 2011: 4) niteliği taşımaktadır. Aynı zamanda eğitimin; kültürle iç içe olduğu, kültürün yeni kuşaklara aktarılmasının sağlandığı, kültürü etkileyen ve kültürden etkilenen bir süreç olduğu da bilinmektedir.

Eğitim, “informal eğitim” ve “formal eğitim” olarak, iki şekilde insan yaşamında işlevini sürdürmektedir. İnfomal eğitim; planlı ve programlı olmayan, aile, arkadaş çevresi, kitle iletişim araçları, sokak ve benzeri doğal ortamda kendiliğinden gelişen eğitimidir. Belli bir amaca hizmet etmediğinden, bireyler olumlu ya da olumsuz her türlü davranışı öğrenebilmektelerdir. Formal eğitim ise; planlı ve programlı eğitim sürecidir. Yer, yöntem, süre, içerik ve uygulama belli

olduğu için, bir öğretici tarafından eğitim verilmektedir. Eğitimin sonunda kazanılacak hedefler önceden belirlendiğinden, olumlu davranış kazandırma amacına hizmet etmektedir.

Formal eğitim, yapısı ve işlevselliğiyle “örgün” ve “yaygın” eğitim olarak ikiye ayrılmaktadır. Örgün eğitim; belli yaş grubundaki bireylere, Milli Eğitimin temel amaçları doğrultusunda verilen eğitimdir. Okul öncesi, ilkokul, ortaokul, lise, yükseköğretim, açıköğretim, uzaktan öğretim ve benzeri okul çatısı altında, kademelerin olması ön koşuluyla, düzenli bir şekilde yapılmaktadır. Yaygın eğitim ise; belli bir yaş gözetmeksizin, bireyin amaçları doğrultusunda verilen eğitimdir. Belli bir kademe ve ön koşul aranmaksızın, halk eğitim merkezleri, dershaneler, özel kurslar ve benzeri kurumlarda yapılmaktadır.

2. MÜZİK EĞİTİMİ

İnsanoğlu, doğduğunda ses evreninin içine doğar ve yaşamı boyu algıladığı seslerle etkileşim içinde bulunur. Biyo-psişik, kültürel ve toplumsal bir organizma olan insan, var olduğu çağlardan itibaren, algıladığı sesleri çözümleyip değerlendirmiş ve zamanla sesleri anlatım biçimi haline dönüştürmüştür. Seslerle gerçekleştirilen bu anlatım sanatına “müzik” denir (Say, 1995: 17).

Müzik, bireyin ve toplumun kültürel yapısının ayrılmaz bir parçasıdır. Bireyin doğumundan ölümüne kadar yaşamının içerisinde varlığını göstermektedir (Ercan, 2006: 2). Bir toplumun medeniyet çizgisindeki gelişimi ve ilerleyişi, sahip olduğu kültürel değerleri koruması, geliştirmesi ve güncel tutması ile önemli ölçüde artar. Müziğin de kültürün en önemli alt kavramlarından biri olduğunu belirten Öner (2012: 9), müzik ile kültürün derinlemesine bir etkileşim ve ilişki içerisinde bulunduğunu düşünmektedir. Bu düşüncesiyle, müziğin toplumsal ve kültürel açıdan önemini vurgulamaktadır. Müzik sanatı ile bireylerin ve toplumların etkileşim içerisinde olmasının, sanatsal anlamda onların duygularına, düşüncelerine; değişim ve gelişim açısından büyük katkı sağladığı düşünülmektedir (Başaran, 2010: 151).

İnsanın değişimine ve gelişimine katkı sağlamak; toplumsal ve kültürel değerleri kuşaktan kuşağa aktarmak eğitimin temel işlevlerindedir. Kültürel birikim ve aktarımın bir parçası haline gelmiş, insan yaşamının her döneminde (çocukluk, gençlik, yetişkinlik, yaşlılık) onunla birlikte yaşayıp, onsuz edemediği bir olgu olan müziğin (Biber, 2001: 103), toplumsal bir değer olarak nesilden nesile doğru bir şekilde aktarımının sağlanmasında müzik eğitimi önemli bir ihtiyaç olarak görülmektedir. İnsan yaşamındaki işlevi, yeri ve önemi nedeniyle müziğin, insanlık tarihinin en eski çağlarından beri, hem çok etkili bir eğitim aracı hem de çok önemli bir eğitim alanı olduğu bilinmektedir (Uçan, 1994: 24).

Ülkemizde müzik eğitimi; genel müzik eğitimi, özengen (amatör) müzik eğitimi ve mesleki müzik eğitimi olmak üzere üç tür çerçevesinde yürütülmektedir.

2.1. GENEL MÜZİK EĞİTİMİ

Her düzeyde, her aşamada, her yaştaki bireylere yönelik olup, sağlıklı ve dengeli bir yaşam için gerekli olan ortak müzik kültürünü kazandırmayı amaçlamaktadır (Uçan, 1994: 26). Ülkemizde okul öncesi, ilkokul, ortaokul, lise ve üniversite düzeylerinde programa uygun biçimde verilen müzik eğitimidir.

Uçan, genel müzik eğitiminin, her düzeyde, herkes için zorunlu olmasını düşünmektedir. Bu düşüncesini şu cümleyle ifade etmiştir: “Müzik, her düzeyde herkese kazandırılması esas olan asgari ortak genel kültürün başta gelen ayrılmaz öğelerinden biridir” (1994: 26). Genel müzik eğitimi, müzik eğitiminin diğer iki basamağı olan özengen müzik eğitimi ve mesleki müzik eğitiminin temelini oluşturan, müziksel bilgi birikiminin oluşmasını sağlayan, bir başka deyişle müzik eğitiminin zeminini oluşturan ilk basamaktır (Coşkun, 2007: 2).

2.2. ÖZENGEN MÜZİK EĞİTİMİ

Özengen (amatör) müzik eğitimi; müziğin belli dalına, amatörce ilgili olup, çalışma disipliniyle bunu geliştirmek ve müziksel davranış kazanıp, müzikten zevk almak amacıyla içinde müzik sevgisi olan herkese açık eğitim türüdür. Özengen müzik eğitimi, müziğin herhangi bir dalına amatörce ilgi duyan bireylerin, yetenekleri çerçevesinde müziksel davranış kazanmayı hedeflediği müzik eğitimi türüdür. Bu müzik eğitimi türünde esas olan, seçilen müzik dalına ilgi duymak ve yapılan işten keyif almaktır. Özengen müzik eğitimi, içinde müzik sevgisi olan herkese açıktır. Uçan'a göre, müziği maddi karşılık beklemezsiniz, sadece zevk ve doyum sağlamak için yapan, bunu kendisi için bir yaşam tarzı haline dönüştürebilen müzikseverler ve amatör müzikçiler yetiştirmeyi amaçlayan eğitim türüdür (1996: 127).

Özengen müzik eğitimi zorunlu olmayıp, belli bir başarı seviyesi gözetmezsiniz yapılan eğitimidir. Bireyin yetenekli olması değil, istekli olması önemlidir. Müzik sevgisi oluşturabilmek adına kendi isteği doğrultusunda her yaşta bireyler özengen müzik eğitimi alabilmektedirler.

Müzik, özü itibarıyla eğitsel bir nitelik taşıdığından, müzikle ilgilenen kişiler müzikle olan ilişkilerinin biçimine, yönüne, kapsamına ve derecesine göre bir şeyler kazanırlar. “Müziğin insan yaşamındaki hemen hemen tüm işlevleri ancak eğitim (müzik eğitimi) sayesinde oluşur, değişir, gelişir ve yetkinleşir” diyen Uçan, bu bakımdan müzikle ilişkili olan herkesin, müziğin eğitimsel boyutuyla da az çok ilişkili olduğunu düşünmektedir (1996: 30).

Müzik eğitiminin önemli olduğunun farkına varılmadığı ortamlarda yetişen bireyler, genellikle özenti ile başlayan çalgı çalmaya yönelik davranış değişiklikleri göstermektedirler. Zaman içerisinde çalgı çalmaya yönelik farkındalıkların artmasıyla, müzik yeteneğine bağlı olarak, bireylerin profesyonel bir düzeye doğru yol aldığı görülmektedir (Ayhan, 2012: 173). Kendisindeki yeteneği keşfetmesi, üretken ve başarılı olması, enstrüman çalma disiplinini kendine prensip edinip, yerine göremüziği okuyabilen ve yazabilen, belirli düzeyde müzikal bilgiye sahip bir

birey haline gelmiş olması durumunda mesleki müzik eğitime yönelen birçok kişinin olduğu bilinmektedir. Bu yönüyle özengen müzik eğitimi, mesleki müzik eğitiminin zeminini oluşturması açısından önemli görülmektedir.

Özengen müzik eğitiminin verildiği bilinen kurumlar ise, halk eğitim merkezleri, özel müzik kurslarıdır. Bu kurumlar dışında, özel dersler ile ilköğretim-ortaöğretim okullarında ve müzik dışı alanlardaki yükseköğretim programlarındaki amatör çalışmalar (müzik kulüpleri vb.) çerçevesinde özengen müzik eğitiminin gerçekleştirildiği bilinmektedir. Bununla ilgili olarak özengen müzik eğitiminin, örgün eğitimin yanı sıra yaygın eğitimde de büyük önem taşıdığı düşünülmektedir.

2.3. MESLEKİ MÜZİK EĞİTİMİ

Mesleki müzik eğitimi; müziği meslek olarak icra etmek isteyenlere verilen ve dalında uzmanlaşmış müzisyenler yetiştirmeyi hedefleyen eğitim türüdür (Tarman, 2006: 10).

Uçan'a göre mesleki müzik eğitimi, müzik alanının bütününü, bir kolunu ya da dalını, o bütün kol ya da dal ile ilgili bir işi meslek olarak seçen, seçmek isteyen, müziğe belirli düzeyde yetenekli kişilere yönelik olup, dalın, işin ya da mesleğin gerektirdiği müziksel davranışları ve birikimi kazandırmayı amaçlamaktadır (1994: 27).

Mesleki müzik eğitimi, genellikle örgün eğitim kurumlarında ya da bu kurumlara benzer ortamlarda gerçekleştirilmektedir. Mesleki eğitime yönelme, bazı durumlarda çok erken yaşta başlamakla birlikte, ülkemizde genellikle ilkokulun son yıllarında yönlendirmelere bağlı olarak ortaokulda belirginleşmeye başlamaktadır. Yükseköğretimde ise kesin biçimini almaktadır. Genel bilgi, alan bilgisi ve meslek bilgisini kapsayacak biçimde programlanan bu kurumlarda, ortaöğretimden yükseköğretime doğru gidildikçe alan ve meslek bilgisine daha çok ağırlık verilmektedir (Uçan, 1996: 128).

Buna bağlı olarak mesleki mzık eğitiminin genel ve özengen mzık eğitiminden farkı, mesleki mzık eğitimi görecek olan bireylerde belirli bir yetenek düzeyi aranmaktadır. Kişinin yetenekleri, eğitim görmek istediği müziğin kol ya da dalları için yeterli olmalıdır. Bu sebeple bireylerin yeteneklerini ve yeterliklerini ölçmek için mzık eğitimi kurumlarında yetenek sınavları yapılmaktadır. Mzık eğitimi kurumlarının yapmış oldukları sınav içerikleri ve öğrencinin başarılı sayılabilmesi için beklenen yetenek düzeyi farklılık gösterebilmektedir. Yapılan bu sınavlarda başarılı olan kişiler, mesleki eğitim görmeye hak kazanmaktadır. Bu kişiler, zamanlarının çoğunu, sisteme ve plan programa dayalı olarak yapacakları çalışmalara ayırmakta ve almış oldukları eğitim sonucunda ise yaşamlarını devam ettirebilecekleri mesleğe adım atmayı amaçlamaktadır.

2.4. ÜLKEMİZDE MESLEKİ MÜZİK EğİTİMİ VEREN KURUMLAR

Günümüzde mesleki mzık eğitimi veren kurumlar; Eğitim Fakülteleri bünyesinde bulunan Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Mzık Eğitimi Anabilim Dalları, Konservatuvarlar, Güzel Sanatlar Fakülteleri bünyesinde bulunan Mzık Bölümleri, Bando Astsubay Meslek Yüksekokulu ve Güzel Sanatlar Liseleridir (Yener, Apaydınlı, 2016: 227).

2.4.1. Eğitim Fakültesi Mzık Eğitimi ABD

Mzık ğretmenliği, genel mzık eğitiminin hedeflerine ulaşmasında en etkili unsurlardan biridir. Türkiye’de mzık ğretmenliği eğitimi tarihine bakıldığında, mzık ğretmeni yetiştiren kurum olarak, Cumhuriyet’in kuruluşunu takip eden yıllarda henüz hukuk fakültesi (1925’te), ve konservatuvar (1934’te) gibi pek çok okul aılmamışken, Atatürk’ün direktifleriyle 1924 yılında Ankara’da ilkin Musiki Darlmuallimini adıyla kurulan okul yer almaktadır. Kısa bir süre sonra Musiki Muallim Mektebi (Mzık ğretmen Okulu) olarak adlandırılan ve bugünkü Gazi

Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Müzik Eğitimi Anabilim Dalı'nın da temelini oluşturan okuldur (Töreyn, 2002).

Müzik öğretmeni, öğretmenlik mesleğinin gerektirdiği genel bilgi ve becerilerle donanmış olmalıdır. Bu sebeple müzik öğretmenliği eğitimi; kurum, kural ve işleyişiyle disiplinler arası bilimsel-sanatsal bir temele dayalı olup, yanı sıra çağın gerektirdiği her türlü teknolojik donanımdan yararlanma imkanına açık olması sebebiyle, çok yönlü ve çok boyutlu bir eğitim-öğretim alanı olarak dikkati çekmektedir (Albuz, 2004: 106). Üniversitelerin müzik öğretmenliği programında da müzik öğretmeni adaylarına temel alan bilgisi ve müziksel davranışlar kazanma, öğretmenlik mesleğine hazırlanma ve öğretim bilgisiyle donanma için belli dersler ve öğrenim yaşantıları geçirme imkanı sunulmaktadır (Kalyoncu, 2005: 212). Eğitim Fakültesi Müzik Eğitimi Anabilim Dallarında gerçekleştirilen özel yetenek sınavlarını kazanan öğrenciler, yükseköğretim düzeyinde mesleki müzik eğitimi almaya hak kazanmaktadırlar. Dört yıllık eğitim süresi sonunda bu bölümlerden mezun olan öğrencilerin, müzik eğitiminin her türüne yönelik müzik öğretmeni yetiştirilmesi amaçlanmaktadır.

2.4.2. Konservatuvar

1924 yılında, orta dereceli okullara müzik öğretmeni yetiştirmek üzere Mûsikî Muallim Mektebi kurulmuştur. Müzik ve Fransızca'nın yanı sıra; tarih, Türkçe ve biyoloji gibi kültür dersleri de verilen okulun ilk öğretmenleri, günümüzde Cumhurbaşkanlığı Senfoni Orkestrası adını taşıyan Riyâset-i Cumhur Mûsikî Heyeti üyeleridir. 1925 yılından başlayarak, müzik öğrenimi için Avrupa'ya gönderilen Ulvi Cemal Erkin, Ahmet Adnan Saygun ve Necil Kazım Akses gibi öğrenciler de yurda döndükten sonra burada eğitimci olarak görev almışlardır. 1933 yılında, Milli Musiki ve Temsil Akademisi Kanun Tasarısı hazırlanarak; bu tasarıda, her türlü müzik ihtiyacını karşılamak amacıyla, Devlet Musikisi Konservatuvarı veya Tiyatro Akademisi olarak adlandırılabilir ve bütün müzik şubelerini kapsayacak bir müessese kurulmasına yer verilmiştir. Bu kurumun, Musiki Muallim Mektebi,

Cumhurbaşkanlığı Filarmoni Orkestrası ve Temsil Bölümü'nden oluşan bir akademi olarak yapılandırılması öngörülmüştür. Kanun tasarısı 1934 yılında Türkiye Büyük Millet Meclisi'nde kabul edilmiş, söz konusu yapılanma ise 1936 yılında Musiki Muallim Mektebi dahilinde gerçekleştirilmiştir. Öğretmen yetiştiren kısım Musiki Muallim Mektebi adıyla anılırken, müzik eğitimi ve tiyatro eğitimi veren kısımlar Devlet Konservatuvarı'nı teşkil etmiştir ve bu iki okul, 1938 yılına dek aynı binayı paylaşmışlardır (<http://www.konser.hacettepe.edu.tr/sayfa/hakkinda/tarihce>, 17.06.2018).

6-12 Mayıs 1936 tarihleri arasında, Musiki Muallim Mektebi öğrencileri sınavdan geçirilerek, konservatuvar bünyesine ilk öğrenci alımı gerçekleştirilmiştir. 1 Kasım 1936 tarihinde Devlet Konservatuvarı, eğitim-öğretim hayatına başlamıştır. 20 Mayıs 1940'ta Devlet Konservatuvarı'nın kuruluş yasası hazırlanmıştır. Bu yasaya göre konservatuvar; kompozisyon, orkestra şefliği, piyano-org-arp, yaylı sazlar, nefesli ve vurma sazlar ve şan şubelerine sahip Müzik Bölümü ile opera, tiyatro ve bale şubelerini kapsayan Temsil Bölümü'nden oluşmaktadır. Orta ve yüksek olmak üzere iki tahsil derecesinde eğitim vermektedir. Yine aynı yasayla, konservatuvara bağlı bir tiyatro ve opera uygulama sahnesi kurulmuştur (<http://www.konser.hacettepe.edu.tr/sayfa/hakkinda/tarihce>, 17.06.2018). Çakar, Ankara Devlet Konservatuvarı'nın 1982 yılında statü bakımında önemli bir değişikliğe uğradığını, Kültür ve Turizm Bakanlığı bünyesinden çıkarılıp, YÖK kapsamına yani Hacettepe Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi'ne alındığını ifade etmiştir (2015: 23).

Günümüzde konservatuvarlar; müzik, müzikoloji ve sahne sanatları alanında eğitim veren ve nitelikli sanatçı, sanat eğitimcisi, araştırmacı ve besteci yetiştiren, örgün müzik eğitiminde önemli görülen eğitim kurumlarımızdandır. Kuruldukları günden bugüne sanatı meslek olarak seçen bireylerin yetişmesini sağlamış, istihdam yaratmış, ülke ve dünya kültürüne hizmet etmişlerdir (Türkmen, 2013: 64).

2.4.3. Güzel Sanatlar Fakültesi Müzik Bölümü

Ülkemizde ilk kurulan Güzel Sanatlar Fakültesi, 1975 yılında Ege Üniversitesi'ne bağlı olarak kurulmuş, 1981 yılında Dokuz Eylül Üniversitesi'ne bağlanmıştır. Fakültenin kuruluş yıllarında Ankara'da Devlet Konservatuvarı, müzik ve resim-iş öğretmenliği eğitimi veren Gazi Eğitim Enstitüsü, İstanbul'da konservatuvarlardan başka Güzel Sanatlar Akademisi ve Güzel Sanatlar Yüksekokulu, İzmir'de ise Devlet Konservatuvarı gibi örgün sanat eğitimi veren köklü kurumlar bulunmaktaydı. Bu gibi farklı alanlarda yürütülmekte olan sanat eğitimini tek bir çatı altında toplamak amacıyla Güzel Sanatlar Fakültesi kurulmuştur (Yener, Apaydın, 2016: 232).

Güzel Sanatlar Fakültelerinin genel amacı, güzel sanatlar ve tasarımın çeşitli alanlarına, özgün yaratılarla katkıda bulunabilecek sanatçı ve tasarımcılar yetiştirmek, çeşitli yayınlar, projeler ve etkinlikler ile toplumu sanat ve tasarım açısından eğitmek, güzel sanatlar ve tasarımın yaşamın içinde yer almasına, bu yolla yaratıcı değerleri toplum yaşamında çoğalmasına katkıda bulunmaktır (Yener, 2009: 5)

Güzel Sanatlar Fakülteleri bünyesinde bulunan Müzik Bölümleri yüksek öğretim düzeyinde mesleki müzik eğitimi veren kurumlardır. Bu bölümlerin amacı; besteci, müzikolog, müzik eleştirmeni, müzik yazarı, müzik teknolojü ya da müzik kuramcısı yetiştirmektir (Tarman, 2006: 11). Dört yıllık eğitim vererek, güzel sanatların müzik alanında öğrenci yetiştiren bu kurumlar, yönetmelikleri gereğince uygulanan yetenek sınavı ile müzik bölümlerine öğrenci almaktadır.

2.4.4. Bando Astsubay Meslek Yüksekokulu

Okul ilk olarak 23 Kasım 1831 tarihinde "Müsika-i Hümayün" adı altında kurulmuştur. 1922-1924 yıllarında Müsika-i Hümayün'un adı "Makam-ı Hilafet Mızıkası" adını almıştır. Cumhuriyetin ilanı ile birlikte Ankara başkent olunca,

“Riyaset-i Cumhuri Musiki Heyeti” adıyla Cumhurbaşkanlığı’na bağlanmıştır (Demirbatır, 2005: 69). 1930-1939 yılları arasında Mızıka Gedikli Sınıfı, 1939-1952 yılları arasında "Askeri Mızıka Ortaokulu", 1952-1959 yılları arasında "Askeri Mızıka Astsubay Hazırlama Okulu" 1959-1974 yılları arasında "Askeri Mızıka Sınıf Okulu" adları altında faaliyetlerine devam etmiş, 1974 yılında "Mızıka Astsubay Hazırlama Okulu" adını almıştır.1985 yılında bünyesinde Astsubay Hazırlama Okulu ile Sınıf Okulu’nu barındırarak "Silahlı Kuvvetler Mızıka Astsubay Hazırlama ve Sınıf Okulu" adı ile Meslek Lisesi statüsüne kavuşmuştur. 2003-2004 eğitim-öğretim yılından itibaren Hazırlama Okulu, Meslek Yüksek Okulu (MYO) ve Sınıf Okulu’ndan oluşan bir yapıya kavuşarak "Silahlı Kuvvetler Bando Okulları Komutanlığı" adını almıştır. 2016 yılından itibaren lise bölümü kapatılmış ve halen Bando Astsubay Meslek Yüksekokulu olarak Milli Savunma Üniversitesi (MSÜ) bünyesinde eğitim-öğretim faaliyetlerine devam etmektedir (http://www.kkk.tsk.tr/Okullar/Bando_Okullari/myo/brosur/tanitim_brosuru.html, 18.06.2018).

Bando Astsubay Meslek Yüksekokulu'nda ön lisans düzeyinde eğitim öğretim yapılmaktadır. Bando Astsubay Meslek Yüksek Okulunu başarıyla bitiren öğrenciler Bando Astsubayı olmaktadır. Ayrıca her yıl MYO 1. sınıfı bitiren öğrencilerden, başarı durumuna göre kontenjan dahilinde Hacettepe Üniversitesi Devlet Konservatuvarı’na gönderilenler Bando Subayı olarak yetiştirilmektedir. Branşı olan çalgısını en iyi şekilde icra edebilen öğrenciler yetiştirmek amacıyla; müziksel işitme okuma ve yazma, piyano, Türk ve Batı müziği çalgıları, Türk ve Batı müziği koro eğitimi, müziğe giriş, müzik biçimleri, Türk ve Batı Müziği çalgı toplulukları, Batı müziği tarihi, bilişim destekli müzik, bireysel ses eğitimi, geleneksel müzik tarihi, armoniye giriş dersleri ve çalgı bakım onarımdan oluşan meslek dersleri, mevzuatta belirtilen esaslara uygun olarak icra edilmektedir. Ayrıca flüt, obua, fagot, klarnet, saksafon, kornet-trompet-büğü, korno, trombon, bariton, bas, davul, zil, trampet, timpani, silofon branşlarında çalgı eğitimi verilmektedir. Genel kültür dersleri ise Güzel Sanatlar ve Spor Lisesi programına uygun olarak yürütülmektedir (http://www.kkk.tsk.tr/Okullar/Bando_Okullari/myo/brosur/tanitim_brosuru.html, 18.06.2018).

2.4.5. Güzel Sanatlar Lisesi

Sanat eğitimi adına en değerli girişim olan İstanbul Eğitim Enstitüsü'ne bağlı resim ve müzik semineri, 1947 yılında, zamanın Milli Eğitim Bakanı R. Şemsettin Sirer öncülüğünde açılmıştır. Okulun açılış amacı, ülkenin çeşitli yörelerinden seçilen öğrencilere, ortaokuldan sonra beş yıl resim ve müzik eğitimi ağırlıklı dersler verip, sanat eğitimcisi yetiştirmektir (Avni Akyol Güzel Sanatlar Lisesi, “Anadolu Güzel Sanatlar Liseleri Kuruluş Belgeseli-16 Ekim 1989” 2014. <https://www.youtube.com/watch?v=u51L8UVj6ZU>, 20.04.2018).

Bir yıl sonra MEB'e atanan Tahsin Banguoğlu, büyük ideal ve emeklerle açılan bu okulu tasarruf etme gerekçesiyle kapatarak, okul öğrencilerinin öğretmen okullarına gönderilmesi kararını vermiştir. Gönderildikleri öğretmen okulunu başarıyla bitiren seminerli öğrenciler, okullarıyla birlikte kapatılan Gazi Eğitim Enstitüsü'nün resim ve müzik bölümlerinin yeniden açılması için çaba harcamışlardır. Mayıs 1950'de, MEB (Milli Eğitim Bakanlığı)'e atanan Avni Başman, seminerli öğrencilerin isteklerini uygun bularak bu bölümleri aynı yıl yeniden açmıştır. Yetenek sınavlarını başarıyla veren seminerli öğrenciler, bu bölümlerin ilk öğrencileri olarak, yükseköğrenimlerini Gazi Eğitim Enstitüsü'nde tamamlamışlardır. 1989 yılında MEB görevine atanan Avni Akyol'un göreve başlamasından 3 ay sonra, İstanbul'da yapılan danışma toplantısında resim ve müzik seminerinin yeniden açılması gündeme getirilmiştir. Avni Akyol okulun hemen açılması için İstanbul Milli Eğitim Müdürü Şener Birsöz ve sanat eğitimcisi Hüseyin Kılıçkan'ı görevlendirerek, 3 Temmuz 1989 tarihinden itibaren sanat eğitimine gönül verenler ve seminerliler, çalışmalarını hızlıca sürdürmüşlerdir. Öncelikli olarak, seminer arkadaşlarından müzik alanında deneyimli Selahattin Evcil'in ve resim alanında geniş ve kapsamlı çalışmaları olan Süleyman Saim Tekcan'ın katılımı sağlanmıştır. Yirmi gün içinde konu ile ilgili olan 17 kişilik komisyon üyesi tespit edilerek, 24 -25 Temmuz 1989 tarihinde Kabataş Erkek Lisesi'nde toplanılmıştır. Toplantıda okulun kuruluş amacı ve yönetmelik taslağı hazırlanırken, açılacak olan orta dereceli okulun Anadolu Güzel Sanatlar Lisesi olarak isimlendirilmesi karara bağlanmıştır. İstanbul'da açılacak olan okulun yer seçimi ve donanımı ile ilgili

sorunlarla Avni Akyol ilgilenecek, Emirgan’da bulunan Behçet Kemal Çağlar Lisesi’nin inşaatı bitmek üzere olan 12 derslik ek binası ile okulun yatakhane ve yemekhanesi ilk ders yılı için yeterli bulunmuştur. Bakanlık, 19 Ağustos 1989 tarihi ve 19.374 sayılı yazısıyla, okulun burada açılmasını onaylamış ve sonrasında binayı sanat eğitime uygun hale getirip, eğitim yılına süratle hazırlanmasına destek olmuştur. Bu çalışmalara paralel olarak, ülkenin tüm ortaokullarına, istekli ve yetenekli öğrencilerin Güzel Sanatlar Lisesine yatılı olarak alınacağı duyurulmuştur (Avni Akyol Güzel Sanatlar Lisesi, “Anadolu Güzel Sanatlar Liseleri Kuruluş Belgeseli-16 Ekim 1989” 2014. <https://www.youtube.com/watch?v=u51L8UVj6ZU>, 20.04.2018).

Resim bölümüne 49, müzik bölümüne 43 öğrencinin kaydı yapılarak 16 Ekim 1989 tarihinde İstanbul Anadolu Güzel Sanatlar Lisesi’nin açılışı gerçekleşmiştir. 30 Eylül 1999 tarihinde vefat eden okulun kurucusu Avni Akyol’un adı, vefa borcu olarak bir hafta içinde İstanbul Valiliği’nin emeğiyle Avni Akyol Anadolu Güzel Sanatlar Lisesi olarak değiştirilmiştir (Avni Akyol Güzel Sanatlar Lisesi, “Anadolu Güzel Sanatlar Liseleri Kuruluş Belgeseli-16 Ekim 1989” 2014. <https://www.youtube.com/watch?v=u51L8UVj6ZU>, 20.04.2018).

Günümüzde sayıları 82’ye ulaşan Güzel Sanatlar Liseleri (GSL),1989 yılından beri, öğrencilere güzel sanatlarla ilgili temel bilgi ve beceriler kazandırmayı, güzel sanatlar alanında nitelikli insan yetiştirilmesine kaynaklık etmeyi amaçlayarak, eğitim faaliyetlerini sürdürmektedir. Öğrencilerin, güzel sanatlar alanında ilgi ve yetenekleri doğrultusunda eğitim ve öğretim görmelerini, özel yetenek gerektiren yükseköğretim programlarına hazırlanmalarını, yabancı dil öğrenmelerini, alanlarında araştırmacılığa yönelmelerini, yetenekleri doğrultusunda yorum ve uygulamalar yapabilen yaratıcı ve üretken kişiler olarak yetişmelerini, milli ve milletlerarası sanat eserlerini tanımalarını ve yorumlamalarını sağlamaktadır (Yazıcı, 2017: 289), (Milli Eğitim Bakanlığı, 2018), (Milli Eğitim Bakanlığı, 2016).

1990 yılından bu yana kendi yönetmeliği ile işletilmekte, 1993’den bu yana mezun vermekte ve mezunlar üniversitelere girip yükseköğrenim görmektedir (Uçan, 1996). Milli Eğitim Bakanlığı’nın 04.12.2008 tarih ve 1608 sayılı ‘Ortaöğretimde Okul Çeşitliliğın Azaltılması Genelgesi 2008/81’ ile güzel sanatlar liseleri, spor

liseleri ile birleştirilmiş ve ismi Anadolu Güzel Sanatlar ve Spor Lisesi olarak değiştirilmiştir.

Güzel sanatlar ve spor eğitimi alanında yatılı, gündüzlü ve karma olarak, dört yıl eğitim ve öğretim yapılan okullardır. Bu okullar, öncelikle güzel sanatlar ve sporla ilgili yükseköğretim kurumlarının bulunduğu yerlerde açılmaktadır.

3. EĞİTİM FAKÜLTESİ MÜZİK EĞİTİMİ ABD PROGRAMINA İLİŞKİN DERSLER

Müzik Eğitimi Anabilim Dalı programlarında eğitim bilimleri, meslek dersleri ve bu derslerin dışında zorunlu olan Türk Dili ve Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi dersleri yer almaktadır.

Eğitim bilimlerine ait dersler; eğitim bilimine giriş, eğitim psikolojisi, öğretim ilke ve yöntemleri, sınıf yönetimi, ölçme ve değerlendirme, rehberlik, Türk eğitim sistemi ve okul yönetimidir.

Mesleğe yönelik dersler ise; piyano, bireysel çalgı, bireysel ses eğitimi, müziksel işitme okuma ve yazma, armoni-kontrpuan-eşlik, geleneksel Türk halk müziği, müzik kültürü, koro ve yönetimi, genel müzik tarihi, öğretim teknolojileri ve materyal tasarım, geleneksel Türk sanat müziği, özel öğretim yöntemleri, topluma hizmet uygulamaları, okul deneyimi, eğitim müziği besteleme, öğretmenlik uygulamasıdır (<http://bilgipaketi.uludag.edu.tr/Programlar/Detay/349?AyID=23>, 12. 2016).

16 Mayıs 2018 tarihinde, içerisinde müzik öğretmenliği programının da yer aldığı 25 lisans programı “Yeni Öğretmen Yetiştirme Lisans Programları” adıyla güncellenmiştir. 2018-2019 öğretim yılından itibaren uygulanması kararı alınmıştır (<http://www.yok.gov.tr/ogretmen-yetistirme-lisans-programlari>, 25.07.2018).

4. EĞİTİM FAKÜLTESİ MÜZİK ÖĞRETMENLİĞİ ABD ÖĞRENCİLERİNİN EĞİTİM YAŞANTILARI

Üniversite yaşamı; akademik, sosyal ve kişilerarası beklentilerin karşılanmaya çalışıldığı özel bir süreçtir. Akademik beklentilerin karşılanması için çeşitli kültür ve yetenek sınavlarından geçerek, dört yıllık eğitim süresi sonunda müzik öğretmeni olmak isteyen öğrencilerin çoğu farklı şehirlerden, liselerden veya bölümlerden gelmektedir. Birbirlerini tanıyan öğrencilerin, üniversitede yeniden bir araya gelmesi, buldukları ortama daha rahat uyum sağlamalarını kolaylaştırmaktadır. Fakat genelde eğitim yaşantısı için, barınma, beslenme, ekonomik kaynakların kullanımı, kültürel farklar, güvenlik ve diğer bireyler tarafından kabul edilme ihtiyacı vb. konular, üniversite öğrencilerinin yoğun stres yaşamalarına neden olabilmektedir (Sertelin, Yıldız, 2011-2: 137).

Müzik bölümlerinde mesleki eğitim yaşantısı, yalnızca mesleki dersleri ve kültür derslerini değil; sınavları, konserleri, bilimsel toplantıları, öğretmen-öğrenci ilişkilerini hatta öğrencilerin eğitim gördükleri ortamdaki sosyal yaşam ve arkadaşlık ortamını dahi kapsamaktadır (Taş, Görsev, 2018: 241). Bu bölümlerde piyano dersi, almakla yükümlü olunan zorunlu bir derstir. Bunun yanı sıra öğrenci, eğitimini almak istediği bireysel çalgısını da seçerek, haftada iki saat çalgı öğretmeniyle birebir ders görmektedir. Öğretmen-öğrenci ilişkilerinin önemli olduğu çalgı dersleri, anlatma-uygulama-gözlem yöntemine dayanmaktadır ve çalgı çalışma disiplini bu derslerde kavratılmaktadır. Mesleğe yönelik olarak diğer derslerden koro, orkestra, müziksel işitme okuma ve yazma, eşlik, okul çalgıları vs. gibi dersler de okutulmaktadır. Müzik öğretmenliği mesleği kapsamında düşündüğümüzde, bu dersler büyük önem taşımaktadır. Fakat üniversite eğitimi sürecinde çalgı dersleri daha ön planda tutulmaktadır. Bu sebeple bireysel çalgılar, belli bir zaman sonra öğrencinin kimliği niteliğini taşımaktadır ve öğrenciler ilgili oldukları çalgılarıyla tanınmaya başlarlar.

Öğrencilerin üniversite eğitimi sürecinde çalgı alanında performansa dayalı sınavların yanı sıra, kültür dersleri sınavları, konserler, projeler ve pek çok çalışmalar

yer almaktadır. Bireysel performansa dayanan sınavlarda, dönem içinde belirlenen parçalar öğrenci tarafından icra edilir, öğretmenin gözlemiyle değerlendirilir ve not verilir. Dönem sonunda ise ilgili branş öğretmenlerinden oluşan komisyon kurulur ve öğrencinin çalgı performansı değerlendirilerek not verilir. Dönem sonu sınavları, bir dönem boyunca yapılan çalışmaların başka öğretmenler tarafından da değerlendirilecek olması sebebiyle daha stresli olabilmektedir. Bu durum, ellerde titretme, terleme, üşüme, nabız artışı, gerginlik, ağız kuruluğu, kas gerginliği gibi fiziksel olarak çalgı çalmayı engelleyici durumların ortaya çıkması yanında, unutkanlık, dikkat ve odaklanma güçlüğü, kendini olumsuz algılama, tedirginlik, ümitsizlik gibi zihinsel ve duygusal engellemeleri de beraberinde getirmektedir (Piji, 2010: 40). Konserlerde de seyirci odaklı bir etkinlik söz konusu olduğundan, keyif almanın yanı sıra, aynı stres durumları görülebilmektedir. Kültür dersleri yazılı veya test şeklinde, sınıf içinde toplu halde yapılmaktadır.

Müzik öğretmenliği bölümünde mesleki eğitimin yanı sıra arkadaşlık ilişkileri de çok önemlidir. Çünkü Erçevik ve Önal'ın da belirttiği gibi, üniversiteler; öğrencilerin sadece akademik eğitimle meslek edindikleri yerler olmayıp, sosyal ve kültürel olarak da kendilerini geliştirdikleri kurumlardır. Farklı kültür, etnik ve sosyal yapılara sahip öğrencilerin eğitim süreçleri boyunca ders dışı zamanlarının büyük bölümünü geçirdikleri sosyal ve kültürel mekanlar mevcuttur (2011: 151,153). Müzik bölümünde, birlikte çalışma ve çalma, birlikte müzik yapma gibi prensipler olduğundan, öğrenciler arasında arkadaşlık ve sosyal ilişkiler daha farklıdır. Bu sebeple, sosyal çevrede; aynı yaştaki kişilerle etkileşim, yaşa ilişkin becerilerin ve ilgilerin gelişimi ve benzer problemlerin paylaşılması gibi nedenlerle arkadaş gruplarıyla olan ilişkiler giderek kuvvetlenmektedir (Aktaş, 1997: 107).

Gander ve Gardiner'in belirttiği gibi, okul yaşantısı, mesleki ve toplumsal amaçlara kesinlikle katkıda bulunmaktadır (2004: 496). Bu sebeple okul yaşam kalitesi, öğrencilerin akademik başarısı ve eğitimin diğer çıktıları üzerindeki önemli etkileri nedeniyle, eğitimciler tarafından özel bir ilgi görmektedir (Sarı, Ötünç ve Erceylan, 2007: 301).

5. ÇALGI EĞİTİMİ

Çalgı eğitimi; bir çalgının çalınabilmesi için uygulanan yöntemler bütünüdür. Uzun ve zorlu bir yol olmakla birlikte aynı zamanda özenli, sabırlı ve planlı çalışma gerektiren bir süreçtir. Bu zorlu yoldaki en önemli iki unsur ise öğrenci ve öğretmendir. Bireysel olarak yapılan çalgı eğitiminde öğrencilere, çalgısını doğru teknikle çalma, çalışma süresini verimli kullanma, müzik kültürlerini çalgısı yoluyla en iyi şekilde kavratma ve müzikal becerilerini arttırmaya yönelik çalışmalar bu eğitimin başlıca amaçlarındandır (Parasız, 2009: 19).

Çalgı eğitimi, bireyin bilişsel, duyuşsal ve devinişsel yönlerini bir bütün halinde ele alarak, bu eğitim yoluyla bireye teknik bilgi ve becerilerle estetik değerler kazandırmaktadır. Aynı zamanda kültürel yaşamını da zenginleştirmektedir. Böylece eğitimin amaçladığı yaratıcı, uygulayıcı, araştırmacı, yorumlayıcı, eleştirici ve kendine güvenen bireyler yetişmektedir (Akgül, Karkın, 2003: 243-249).

Albuz, müzik öğretmenliği eğitiminin farklı tür ve boyutları olduğunu ifade ederek, müzik öğretim programlarının teori, uygulama, formasyon alanlarının tümünde; yeterli, dengeli ve tatmin edici bir bütünlük taşıması açısından çalgı eğitiminin önemini vurgulamıştır. Çünkü müzik öğretmeni, çevresinde etkili olabilmek için bir çalgıyı iyi düzeyde icra ederek, müzikal kimliğini yakalayabilecek ve müzikal anlayışını yükseltebilecektir (Bayraktar, akt. Albuz, 2004: 107).

Ülkemizde çalgı eğitimi; Eğitim Fakülteleri bünyesinde bulunan Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Müzik Eğitimi Anabilim Dalları, Konservatuvarlar, Güzel Sanatlar Fakülteleri bünyesinde bulunan Müzik Bölümleri, Bando Astsubay Meslek Yüksekokulu, Güzel Sanatlar Liseleri, müzik dersaneleri, halk eğitim merkezleri, özel dersler vb. kurumlar aracılığı ile gerçekleştirilmektedir.

5.1. MÜZİK EĞİTİMİ ABD PROGRAMLARINDA ÇALGI EĞİTİMİ

Çalgı eğitimi, bireyin beğenisi ve fizyolojik yapısı doğrultusunda, kendisinin seçtiği ya da uzman kişiler tarafından seçilen bir çalgıda, o çalgı için belirlenmiş teknik, metot ve yöntemler çerçevesindeki çalışmalarla gerçekleştirilen uzun bir süreci kapsamaktadır. Müzik Eğitimi ABD programlarında yürütülen çalgı eğitimi; bireyin, çalgısını sanatsal ve eğitsel hedefler doğrultusunda, belirli teknik ve müzikal duyarlılıkla, doğru, güzel ve etkili kullanabilmesi için gerekli davranışları kazandırma sürecidir (Erdem, 2013: 23).

Çalgı eğitimi programlarındaki hedefler, öğrencilerin; etüt, sonat, konçerto ve okul müzik eğitiminde kullanılabilecek yapıtları belirli bir düzeyde seslendirebilecek seviyelere gelmelerini sağlamaktır. Hedeflenen bu davranışların gerçekleşmesi, planlı ve programlı bir süreci gerektirir. Bu programlarda yer alan çalgı eğitimine ilişkin süreç, toplam sekiz öğretim dönemini kapsamaktadır. Bu sürecin son dönemi, çalgının öğrenim sürecinin yanında, öğretim yöntemleri ve hangi düzeyde uygulanabilirliğiyle ilgilidir (Akbulut, 2013: 59).

5.1.1. Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Müzik Eğitimi ABD Çalgı Dersleri ve Amaçları

Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Müzik Eğitimi ABD’de yaylı çalgılar, gitar, flüt, bağlama, şan ve piyano derslerinin eğitimi verilmektedir. Yaylı çalgılar, gitar ve flüt derslerinin amacı; teknik alıştırmaya ve etütlerle, Türk ve dünya bestecilerinin eserlerinden örnekleri seslendirmeyi; bireysel gelişime uygun olarak çalgıya özgü literatür ile seslendirme-yorumlama yapabilmeyi ve bu çalgıyla müzik eğitimi alanında etkinlik yapabilme becerisini kazandırmaktır. Bağlama dersinin amacı; öğrenciye bağlama ve bağlama ailesi çalgılarının tarihsel gelişimlerini ve teknik özelliklerini öğreterek, bağlama eğitiminde temel teşkil eden I, III, IV, V, ve VI. pozisyonları kavramasını sağlamak, öğrencinin bağlama eğitiminde oktavı aşan sesleri ve basit (3/8), bileşik (6/8, 5/8, 7/8, 8/8, 9/8) ve karma usüllerde (10/8, 12/8)

tartım kalıplarını kavramasını sağlayarak, bu usüllere ait etütler ile zeybek tavrına giriş niteliğindeki bilgileri öğrenmesini sağlamak, öğrencinin bağlama eğitiminde kullanılan usüller ile birtakım tavır, zortlatma ve karşılamaya ait tezene vuruşları ve repertuar çalışmaları yapmasını sağlamaktır. Şan dersinin amacı; dili doğru kullanarak, ses eğitimi tekniklerine uygun değişik eserleri seslendirme, bilgi ve becerilerini geliştirmektir. Piyano dersinin amacı; düzeyine uygun teknik alıştırmaya ve etütleri, Türk ve Dünya bestecilerinin eserlerinden örnekleri, eğitim müziği örneklerini, piyano literatürü ile okul müzik eğitiminde öğrenme-öğretme tekniklerini kavratmaktır (<http://bilgipaketi.uludag.edu.tr/Programlar/Detay/349?AyID=23>, 12. 2016).

6. MESLEK

Meslek, bireylere yararlı mal ve hizmet üretip karşılığında kazanç elde etmek için yapılan, belli bir eğitimle kazanılan sistemli bilgi ve becerilere dayalı, kuralları toplumca kabul görülmüş etkinliklerin bütünü olarak tanımlanabilmektedir (Kuzgun, 2000:3). Aytekin'e göre ise meslek, bağımsız bir şekilde ve mümkün olduğu kadar sürekli olarak yapılan, insan ve toplumun maddi ve manevi ihtiyaçlarını karşılayan, ekonominin bir fonksiyonu olan, özellikle istidat, kabiliyet ve güce dayalı olarak öğrenilmiş, karşılığında para alınan hizmettir (2005: 21).

Meslek, kazanç elde etmek için yapılan faaliyet olarak tanımlansa da insanlar sadece para kazanmak için mesleğe yönelmezler. Meslek aynı zamanda, kişinin kimliğinin en önemli kaynağı olup, onun etraftan saygı görmesine, başkaları ile ilişki kurmasına, toplumda bir yer edinmesine ve işe yaradığı duygusunu yaşamasına olanak veren bir etkinlik alanıdır. Bu nedenle mesleğe yönelme durumunda tek bir neden söz konusu değildir. Kuzgun bu durumu "Meslek para kazanmanın ötesinde, kapasiteyi kullanma ve kendini (özünü) geliştirme yoludur" (2000: 2) şeklinde ifade etmektedir.

6.1. MESLEK SEÇİMİ

Bireyin tercih ettiği meslekler arasından birini ayırması ve bu mesleğe girmek için çaba göstermesidir. Birey mesleğini seçerken, kendi bireysel özellikleri ile seçeceği mesleğin nitelikleri arasında bir uyum olmasına dikkat etmektedir (Sarıkaya ve Khorshid, 2009: 394). Meslek seçimi, bireyin yaşamında vermek zorunda olduğu en önemli kararlardan birini oluşturmakla birlikte; cinsiyet, yaş, sahip olduğu kişilik özellikleri, ailesi, kardeş sayısı, yakın ilişkide bulunduğu kişiler, mesleki eğitimi, ihtiyaçları, sahip olduğu ilgileri ve değerleri, genel ve özel yetenekleri, içinde yaşadığı çevrenin özellikleri, çalışma disiplini, ekonomideki mevcut iş alanları ve istihdam koşulları ile piyasadaki arz ve talep durumu gibi birçok benzeri faktörlerden etkilenen zorlu ve karmakarışık bir karar verme sürecini içermektedir.

Meslek dallarından birini oluşturan öğretmenlik, Türkiye’de önemli istihdam alanını oluşturmaktadır. Anlam olarak “Mesleği bilgi öğretmek olan kimse” (www.tdk.gov.tr, 07.2018) diye bilinse de günümüzde, özel uzmanlık bilgisi ve becerisi gerektiren bir meslek olarak kabul edilmektedir. Çünkü eğitimin niteliği ve kalitesi büyük ölçüde öğretmenlerin niteliğiyle doğru orantılıdır. Bu bakımdan eğitim sistemi içinde görev alacak öğretmenlerin gerek hizmet öncesinde gerekse hizmet içinde iyi bir biçimde yetiştirilmesi, programları sürekli güncelleştirmesi, eğitim hizmetlerinin kalitesi yönünden önem taşımaktadır.

7. MÜZİK ÖĞRETMENLİĞİ

Müzik öğretmenliği eğitimi, bireye belli müziksel davranışlar kazandırabilecek veya bireyin müziksel davranışlarında, amaçlı olarak olumlu değişiklikler yapabilme görevini üstlenebilecek öğretmen adayları yetiştirmek için uygulanan, bir meslek eğitimidir. Bu bakımdan müzik öğretmeni, bireyin müziksel davranışları kazanıp kazanamamasında doğrudan sorumluluğu olan kişidir (Töreyin, 2002).

Piji, öğretmenliğin önemini “Okulda verilen eğitimde, bireyin davranışlarını istenilen yönde değiştirebilmesini sağlayacak olan temel öge öğretmendir. Öğretmen, heyecanıyla, kişiliğiyle, davranışlarıyla, bilgisiyle öğrencisini etkileyerek, onların olumlu ya da olumsuz davranış kazanmalarını sağlar.” sözleriyle açıklamıştır (2013: 258). Dolayısıyla öğretmenlerin, amaçlanan müziksel davranışların öğretilme yöntemlerini ve tekniklerini iyi bilmeleri, bildiklerini de uygulama becerisine sahip olmaları gerektiği düşünülmektedir.

Akbulut’a göre; öğretmenlik mesleğinin icrasında olumlu görülen ve kabul edilen öğretmenin kişisel nitelikleri; öğrencilerini insan olarak görme, onların önemli ve değerli olduğunu duyumsatma, onların ilgilerini dikkate alma, girişken olma, onlara karşı sabırlı, duyarlı, iyi huylu ve neşeli olma, öğrencilerin bireysel özelliklerini fark etme, arkadaşça ya da dostça yaklaşımlar ve davranışlar sergileme özellikleridir. Etkili bir öğretilimde bulunması gerekli olan önemli bir değişken, mesleki donanımı ve nitelikleridir. Bu nitelikler, genel kültür, alan bilgisi, meslek bilgi ve iletişim becerileridir. Öğretmenin etkili bir şekilde görevini yerine getirebilmesi, mesleki nitelikleri oluşturan özelliklere iyi bir derecede sahip olmasına bağlıdır (2006: 23-28). Bu kapsamda mesleğinin gerçekleştiği okul ortamını ve bağımlılıklarını tanımalı, mesleğindeki aktüel eğilimlerle tanışmalıdır. Planlılık, zamanı kullanma, öğrencilerle iletişim kurma, meslektaşlarıyla işbirliği, öğrenci velileriyle ilişkiler, okuldaki genel eğitim etkinlikleri gibi konularda pratik yeterliklere sahip olmalıdır (Kalyoncu, 2005: 211). Ancak, etkili öğretmen yalnızca öğretimin nasıl yapılacağını ya da öğretilim sırasında karşılaşılan sorunların nasıl çözüleceğini bilen değil, bildiklerinden hangisini ne zaman uygulaması gerektiğini kavrayan ve bunu doğru zamanda uygulayan kişidir (Şendurur, 2001: 152). Tüm bu öğretmenlik vasıflarının yanı sıra, kişilerin istenilen ve amaçlanan müziksel davranışları kazanıp kazanmamasında doğrudan sorumluluğu olan kişi müzik öğretmenidir. Bu yönüyle de toplumların müziksel beğeni ve gelişmişlik düzeylerinde etkin görevler üstlenmiştir. Dolayısıyla amaçlanan müziksel davranışların öğretilme yöntem ve tekniklerini iyi bilip uygulama becerisine de sahip olmalıdır. Yani, yalnız yeterli ve yetkin bir müzisyen değil, aynı zamanda iyi bir eğitici ve öğretici olmalıdır (Töreyn, 2002). Akgül ise “Müzik öğretmeni diğer branşlardan farklı olarak, sanatçılık kişiliğini ve yönünü de öğretmenlik vasıfları ile

özdeşleştirerek, mesleğini icra etmelidir” sözüyle müzik öğretmenlerinin farklılığını ortaya koymuştur (2016: 5).

Ülkemizde öğretmen olarak atanabilmek için öncelikle, 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'nun 48. maddesinde yer alan genel şartları taşımak gerekmektedir. Özel şartlar ise kısaca; en az 4 yıl süren üniversite eğitim sürecini tamamlayıp diploma almaya hak kazanmak, KPSS'ye girerek atanmak için belirlenen taban puan ve üzerinde puan almış olmak, MEB tarafından yapılan mülakat elemesini başarıyla geçmek, Devlet Memurluğu'ndan veya öğretmenlik mesleğinden çıkarılmayı gerektiren bir ceza almamış olmak, sözleşme gereği dört yıllık çalışma süresini tamamlayarak adaylık sürecinde başarılı olmak, sonrasında öğretmen kadrolarına atanıp aynı yerde en az iki yıl daha görev yapmaktır. Bunları yanı sıra; devlete ilk atanma durumunda, ülkemizin herhangi bir yerinde 6 yıl boyunca (eş durumu dahil) yer değiştirme yapılmayacağına dair sözleşme imzalamak gerekmektedir (Resmi Gazete, 1965), (Resmi Gazete, 2016).

7.1. MÜZİK ÖĞRETMENLİĞİ ÇALIŞMA ALANLARI-DÜZEYLERİ

Amacı öğretmen yetiştirmek olan Eğitim Fakültelerinin Müzik Öğretmenliği bölümlerinden mezun olan öğrenciler, dört yıl boyunca gerek mesleki alanda dersler almaktagerekse eğitim dersleri olarak öğretmenlik mesleğinin gereklerini sağlamaya çalışmaktadırlar (Demirci, 2017: 1067).

Albuz'a göre, müzik öğretmenliği eğitimi; kurum, kural ve işleyiş bakımından disiplinler arasıbilimsel ve sanatsal bir temele dayalı olmakla birlikte, çağın gerektirdiği her türlü teknolojik donanımdan yararlanma imkânına açık olması sebebiyle çok yönlü ve çok boyutlubir eğitim-öğretim alanı olarak dikkat çekmektedir. Mesleki müzik eğitimi içerisinde yer alan müzik bilimciliği, bestecilik, icracılık, müzik teknolojüsü, müzik öğretmenliği gibi eğitim kavramlarının her biriyarı bir uzmanlık alanını ifade etmektedir. Bu çerçevede müzik öğretmenliği eğitimi çok daha geniş ve kapsamlı olarak uygulanmaktadır (2004: 107).

Müzik öğretmenliği çalışma alanlarının, okul öncesinden başlayarak, ilkokul, ortaokul, lise, Güzel Sanatlar Liseleri ve özel eğitim kurumlarına yönelik pek çok düzeyi içerdiği bilinmektedir. Buna bağlı olarak, öğrencilerin hedefledikleri alanlara göre kendilerini geliştirmeleri gerektiği düşünülmektedir.

7.2. MÜZİK ÖĞRETMENİ ADAYLARININ İSTİHDAM ALANLARI

Müzik öğretmenliği programları, temelde müzik öğretmeni yetiştirmektedir. Bilindiği gibi, MEB'e bağlı çalışan müzik öğretmenleri 5. Sınıf ortaokul düzeyinden başlayarak, lise düzeyine kadar müzik eğitimi verebilmekle birlikte, özel eğitim kurumlarında çalışan müzik öğretmenleri okul öncesi, ilkokul, ortaokul, lise kademelerinde müzik eğitimi verebilmektedirler. Bunun yanı sıra, adaylık dahil en az üç yıl öğretmenlik yapılmış olması ve ilgili çalışma düzeyi için gerekli şartların yerine getirilmesi durumunda Güzel Sanatlar Liselerinde görev yapmaya hak kazanmış olurlar (Resmi Gazete, 2015). Lisans eğitimleri sonrasında akademik kariyerlerini tamamlayan öğretmen adayları, üniversitelerde ders verme imkanına da sahip olabilirler.

Müzik öğretmenliği mezunları; MEB'e bağlı öğretmen olarak çalışmanın dışında, özel okullar, özel dersler, belediyeye bağlı halk evleri, müzik evleri, sanat merkezleri gibi kurumlarda öğretmenlik mesleklerini devam ettirebilmektedirler. Buna ek olarak eğlence yerlerinde müzik yaparak, orkestralara katılarak, organizasyon şirketlerine bağlı çalışarak, albüm yaparak ve dahası pek çok alanda iş yaparak kendilerine istihdam sağlayabilmektedirler.

8. PROBLEM DURUMU

Müzik Eğitimi Bölümü öğrencilerinin mesleki eğitime başlarken hedefledikleri kariyer ile mesleki eğitim sonunda hedefledikleri kariyer arasında farklılıklar olduğu bilinmektedir. Müzik Eğitimi Bölümlerinin başlıca hedefi müzik öğretmeni yetiştirmektir. Bilindiği gibi müzik öğretmenliği atama durumları oldukça zorlu bir süreci kapsamaktadır. Adaylar çeşitli sınavlardan aldıkları sonuçlara göre atanmaktadırlar. Öncelikle üniversitelerin ilgili bölümünden mezun olma koşulu mevcuttur. Sonrasında genel kültür, genel yetenek ve eğitim bilimleri alanlarında KPSS'ye girerek belirlenen taban puanı alma zorunluluğu vardır. Bu sınav sistemi eğitim fakültelerinde okuyan öğretmen adaylarının sınav odaklı çalışmalarına yol açmaktadır. Ayrıca KPSS uygulamasında alan bilgisi ölçülmediğinden, öğretmen adayları lisans öğrenimleri sırasında alan derslerini sadece geçer bir not alacak kadar önemsemektedirler (Erdem, Soylu, 2013: 225). Bu durumun öğrencilerin başarısızlık kaygısı yaşamalarına ve mesleki tercihlerinde kararsızlığına sebep olabileceği düşünülmektedir. Devlet Memurluğu'na atanma durumunda, 6 yıl boyunca zorunlu doğu hizmetinin olması, öğretmen adaylarının müzik öğretmenliği mesleğini tercih etmesini olumsuz yönde etkileyebilmektedir. Öte yandan, farklı istihdam alanlarının her geçen gün değişmesi ve farklılaşması, öğretmen adaylarının mesleki tercihlerini bu alanlara yönelik belirlemelerinde önemli bir payı olduğu düşünülmektedir. Bunların yanı sıra, öğrencilerin gelecekteki mesleki yaşamını şekillendirmelerinde mesleki eğitim sürecinin ve yaşantılarının da etkili olabilmesi söz konusudur.

Yukarıda belirtilen etkenlerden yola çıkarak bu çalışmada, Eğitim Fakültesi Müzik Eğitimi Anabilim Dalı öğrencilerinin, mesleki kariyer tercihlerinin, mesleki eğitimin sonunda kariyer tercihlerini değiştirme durumlarının, çalgı eğitimi süreçlerinde gelecekteki hedeflerine yönelik çalışma yapma durumlarının ve mesleki istihdam koşulları gibi faktörlerin irdelenmesi gerekli görülmüştür. Bu gereklilikler doğrultusunda problem ve alt problemler oluşturulmuştur.

8.1. PROBLEM VE ALT PROBLEMLER

Araştırmanın problemi:

Eğitim Fakültesi Müzik Eğitimi Anabilim Dalı Öğrencilerinin Mesleki Kariyer Tercihleri Nasıldır?

Araştırmanın alt problemleri ise şu şekildedir:

1. Öğrencilerin müzik öğretmenliği çerçevesinde uzmanlaşmak istedikleri müzik öğretmenliği alanları-düzeyleri nelerdir?
2. Öğrencilerin mesleki eğitim süreçlerinde kariyer hedeflerini değiştirme durumları nasıldır?
3. Mevcut iş alanları ve istihdam koşullarının, öğrencilerin meslek tercihine etkisi nasıldır?
4. Öğrencilerin kariyer tercihinde çalgı öğretmenin etkisi nasıldır?
5. Öğrencilerin çalgı eğitimi sürecinde hedefledikleri kariyere yönelik çalışma yapma durumları nasıldır?

9. ARAŞTIRMANIN AMACI

Bu çalışmada; Eğitim Fakültesi Müzik Eğitimi Anabilim Dalı öğrencilerinin mesleki kariyer tercihlerinin, mesleki eğitimin sonunda kariyer tercihlerini değiştirme durumlarının, çalgı eğitimi süreçlerinde gelecekteki hedeflerine yönelik çalışma yapma durumlarının ve mesleki istihdam koşulları gibi faktörlerin irdelenmesi suretiyle gerçekleştirilmesi amaçlanmaktadır.

10. ARAŞTIRMANIN ÖNEMİ

Bu çalışmada; Eğitim Fakültesi Müzik Eğitimi Anabilim Dalı öğrencilerinin mesleki kariyer tercihlerinin, mesleki eğitimin sonunda kariyer tercihlerini değiştirme durumlarının, çalgı eğitimi süreçlerinde gelecekteki hedeflerine yönelik çalışma yapma durumlarının ve mesleki istihdam koşulları gibi faktörlerin irdelenmesi suretiyle gerçekleştirilmesi amaçlanmaktadır. Amacı doğrultusunda çalışma, öğrencilerin kariyer tercihlerini belirlemelerine yönelik çeşitli durumları ortaya koyması ve gelecekte yapılacak olan çalışmalara ışık tutacak olması bakımından önemlidir.

11. ARAŞTIRMANIN SAYILTI LARI

Bu araştırmada;

1. Seçilmiş olan araştırma modelinin araştırmanın amacına ve konusuna uygun olduğu,
2. Veri toplama yöntemin ve elde edilen sonuçların ve kaynakların geçerli ve güvenilir olduğu,
3. Araştırma modelinin, araştırma konusuna uygun olduğu,
4. Görüşme yapılan öğrencilerin, sorulan soruları içtenlik ve dürüstlikle yanıtladıkları varsayılmaktadır.

12. ARAŞTIRMANIN SINIRLILIKLARI

Bu araştırma;

Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Müzik Öğretmenliği Anabilim Dalı 2015-2016 eğitim öğretim yılı Lisans 4. sınıf öğrencileri ile,

Gönüllü ve ulaşılabilen 43 öğrenci ile,

Konu ile ilgili erişimi sağlanan yazılı ve görsel kaynaklar, bildiriler, makaleler ve tezler ile,

Yüksek lisans programı için ayrılan süre ve araştırmacının maddi olanakları ile sınırlıdır.

13. İLGİLİ YAYIN VE ARAŞTIRMALAR

Kurtuldu, “Müzik Öğretmeni Adaylarının Öğretmenlik Algılarının ve Öğretmenlik Mesleğine Bakışlarının Değerlendirilmesi” isimli makalesinde; müzik öğretmeni adaylarının mesleki algılarına yönelik yaklaşımlarını ve görüşlerini ortaya koymaktadır. Çalışmanın sonucunda müzik öğretmeni adaylarının gerek branşlarına gerekse öğretmenlik mesleğine ilişkin olumlu bir eğilim içerisinde oldukları, gelecekte kendilerine meslek edindikleri öğretmenlik sanatını önemli ölçüde benimsedikleri sonucuna varılmıştır. Öğretmen adaylarının meslek tercihinde daha çok müziksel yetenek ve sanat eğitiminin gerekliliği gibi unsurları göz önünde tuttıkları ve müzik öğretmenliği mesleğini iş bulma endişesiyle seçmedikleri anlaşılmıştır. Genel olarak bakıldığında, öğretmen adaylarının eğitimini aldıkları mesleğe yönelik görüşlerinin ve algılarının olumlu yönde olduğu görülmektedir. Önemli ölçüde olumsuz bazı sapmaların olmadığı cevaplarda kimi adaylar öğretmenlik mesleğini sıkıcı görebilmekle beraber, kimi adaylarda gelecekte farklı bir işi tercih edebileceğini belirtmiştir (2010: 249-264).

Çelen ve Eskiyaıcıoğlu “Özel Yetenek Sınavı İle Öğrenci Alan Öğretmenlik Bölümlerinde Öğrenim Gören Öğrencilerin Mesleğe Yönelik Tutum Ve Durumluk-Sürekli Kaygı Düzeylerinin İncelenmesi” adlı çalışmada, özel yetenek sınavı ile öğrenci alan öğretmenlik bölümlerinde öğrenim gören öğrencilerinin öğretmenlik mesleğine yönelik tutumlarını ve durumluk- sürekli kaygı düzeylerini belirlemeyi amaçlamıştır. Sonuç olarak özel yetenek sınavı ile öğrenci alan öğretmenlik bölümlerinde öğrenim gören dördüncü sınıf öğrencilerinin öğretmenlik mesleğine yönelik tutum, durumluk ve sürekli kaygıları, birinci sınıf öğrencilerine göre daha yüksek bulunmuştur. Öğretmenlik bölümlerinde öğrenim gören öğrencilerin

mesleklerine yönelik tutumlarının olumlu seviyelere taşınabilmesi için, meslek bilgisi derslerinde öğretmenlik mesleğinin önemi ve değeri, etkili öğretmen özellikleri vb. konulara öğretim elemanları tarafından daha fazla zaman harcanması ve gereken önemin verilmesi yönünde yorumda bulunmuştur (2015: 1-18).

Çiçek, “Müzik Öğretmenliği Bölümü Öğrencilerinin Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutumları” adlı makalesinde, müzik öğretmenliği bölümü öğrencilerinin öğretmenlik mesleğine ilişkin tutumlarının belirlenmesini amaçlamıştır. Yapılan istatistiksel analizlerde, müzik öğretmenliği bölümü öğrencilerinin öğretmenlik mesleğine yönelik tutumlarının cinsiyet, devam edilen sınıf düzeyi ve mesleği tercih sebebine göre anlamlı farklılık gösterdiği sonucuna varılmıştır. Genel olarak kız öğrencilerin erkek öğrencilere göre öğretmenlik mesleğine yönelik tutumlarının daha olumlu olduğu görülmüştür. Üst sınıflara doğru gidildikçe öğrencilerin öğretmenlik mesleğine yönelik olumlu tutumunun arttığı sonucuna ulaşılmıştır. Mesleği sevdiği için tercih edenlerin öğretmenliğe yönelik tutumunun daha olumlu olduğu görülmüştür (2008: 56-69).

Taş ve Görsev, “Konservatuvar Öğrencilerinin Mesleki Eğitim Yaşantısı ve Gelecekteki İstihdamlarına Yönelik Tutumları” adlı çalışmasında, konservatuvar öğrencilerinin mesleki eğitim yaşantısı ve gelecekteki istihdamlarına yönelik tutumlarının incelenmesini amaçlamıştır. Sonuç olarak, çok yüksek oranda öğrencinin pedagojik formasyon aldığı ve almayı planladığı görülmüştür. Erkek öğrencilerin mesleki eğitim yaşantısı ve gelecekteki istihdamlarına yönelik tutumları, kız öğrencilere göre anlamlı düzeyde yüksek olarak bulunmuştur. Öğrencilerin büyük çoğunluğunun istihdam konusundaki öncelikli tercihinin akademisyen olmak olduğu, orkestra sanatçılığının ise ikinci sırada yer aldığı tespit edilmiştir. Bununla beraber öğrencilerin %2’lik bir kısmının müzik öğretmeni olmayı istediği görülmüştür. Bu kadar az öğrencinin müzik öğretmeni olmayı hedeflemesine karşın öğrencilerin büyük çoğunlukla pedagojik formasyon aldığı ve almayı planladığı saptanmıştır (2018: 238-261).

İKİNCİ BÖLÜM

YÖNTEM

Bu bölümde; araştırmanın modeli, evren ve örnekleme, veri toplama yöntemleri, verilerin işlenmesi ve çözümlenmesi açıklanmıştır.

1. ARAŞTIRMANIN MODELİ

Bu araştırma, öğrencilerin mesleki kariyer tercihlerinin değişiklik durumunu incelemek amacıyla genel tarama türlerinden tekil tarama modeli kullanılarak gerçekleştirilmiştir ve betimsel niteliktedir. Tarama modelinde araştırmacı, nesneyi veya bireyi doğrudan inceleyebileceği gibi, önceden tutulmuş çeşitli kaynaklara (yazılı belge ve istatistikler, resimler, ses ve görüntü kayıtları vb.) eski kalıntılar ve alandaki kaynak kişilere başvurarak elde ettiği verileri kendi gözlemleri doğrultusunda bütünleştirerek yorumlayabilmektedir. Genel tarama modelleri, çok sayıda elemandan oluşan bir evrende, evren hakkında genel bir yargıya varmak amacı ile evrenin tümü ya da ondan alınacak bir grup, örnek ya da örneklem üzerinde yapılan tarama düzenlemeleridir. Genel tarama modelleri içinde yer alan tekil tarama modeli, değişkenlerin, tek tek, tür ya da miktar olarak oluşumlarının belirlenmesi amacı ile yapılan araştırmalardır. İlgilenilen olay, madde, birey, grup, kurum, konu vb. birim ve duruma ait değişkenler, ayrı ayrı betimlenmeye çalışılır. Bu betimleme ise, geçmiş ya da şimdiki zamanla sınırlı olabileceği gibi, zamanın bir fonksiyonu olarak gelişimsel de olabilmektedir (Karasar, 2013: 77-79).

Araştırmada verilerin toplanabilmesi için, nitel araştırma tekniklerinden yarı yapılandırılmış görüşme tekniği kullanılmıştır. Görüşme, sözlü iletişim yoluyla veri

toplama tekniğidir. Çoğu zaman yüzyüze yapılmakta olup, telefon ve televizyonlu telefon gibi anında ses ve resim iletilicileriyle de yapılabilmektedir. Yapılanmış görüşme, daha önceden hazırlanan ve ne tür soruların ne şekilde sorulup, hangi verilerin toplanacağını en ayrıntılı biçimde saptayan, “görüşme planı”nın aynen uygulandığı bir yöntemdir. Yapılanmamış görüşmede, sorulacak sorular önceden hazırlanmış olsa da görüşme esnasındaki gelişmelere göre yeni sorular türetilir. Bu yönüyle daha esnektir ve aynı zamanda kişisel görüş ve yargıların kökenlerine inmeyi sağlayan bir yöntemdir. Bu iki uç arasında bir ortamda yapılan görüşme yöntemine ise yarı yapılandırılmış görüşme denmektedir (Karasar, 2013: 165-168). Görüşme tekniği ile elde edilen nitel veriler sayısallaştırılarak, frekans ve yüzdelikleri betimsel olarak açıklanmıştır.

2. ARAŞTIRMANIN ÇALIŞMA GRUBU

Araştırma, Bursa ili Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Müzik Eğitimi ABD’ de gerçekleştirilmiştir. Görüşme, gönüllü olarak katılım sağlayan lisans dördüncü sınıf öğrencilerinden ulaşılabilen 43 kişiyle yapılmıştır.

3. VERİLERİN TOPLANMASI

Araştırmada,

1. Öncelikli olarak konu ile ilgili bilgiler, belgeler, yayınlar ve araştırmalar taranmıştır.
2. Araştırmanın amacı doğrultusunda, öğrencilerin mesleki kariyer tercihlerini ortaya koymaya yönelik bir görüşme formu hazırlanmıştır.
3. Çalışmanın Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Müzik Eğitimi ABD’ de yapılabilmesi için gerekli olan izin alınmıştır (Ek 2).

4. Öğrencilerle okul ortamında yüz yüze görüşme yapılarak, ilgili sorulara yanıtlar alınmıştır.

5. Görüşme yapılan öğrencilerin isimleri gizli tutulmuştur.

3.1.VERİLERİN İŞLENMESİ VE ÇÖZÜMLENMESİ

Araştırmada, görüşme formundan elde edilen cevaplar, sayısal verilere dönüştürülüp, frekans ve yüzde hesaplamalarından yararlanılarak çözümlenmiştir. Veriler tablolar halinde düzenlenmiş ve araştırmanın amaçları doğrultusunda betimsel olarak yorumlanmıştır.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

BULGULAR VE YORUM

Araştırma, “Eğitim Fakültesi Müzik Eğitimi Anabilim Dalı öğrencilerinin mesleki kariyer tercihleri nasıldır?” problemi çerçevesinde ele alınmıştır. Bu bölümde ana probleme bağlı olarak oluşturulan alt problemlere yönelik elde edilen bulgulara ve bu bulgular doğrultusunda yapılan yorumlara yer verilmiştir.

Tablo.1 Öğrencilerin Mesleki Kariyer Tercihleri

Kariyer Tercihi	f	%
Müzik öğretmeni olmak	13	30
Akademisyen olmak	11	26
GSL ‘de öğretmen olmak	8	19
Müzik kursu açmak	2	4
Piyasa müzisyeni olmak	2	4
Diğer (besteci, opera sanatçısı, orkestra üyesi, sahne sanatçısı, koro şefi, albüm sahibi, işletmeci)	7	16
Toplam	43	100

*Matematiksel hesaplamalarda bulunan sonuçlar tam kısma göre yuvarlandığında ± 1 hata payı olabilmektedir.

Öğrencilerin, mesleki kariyer tercihleri incelendiğinde, %30’u okul öncesi, ilkokul ve ortaokulda müzik öğretmeni olarak, %26’sı akademisyen olarak, %19’u GSL’de öğretmen olarak, %4’ü piyasa müzisyeni olarak çalışmak istediğini

belirtirken, diğ er %4'ü müzik kursu açarak yönetici olmak istediğini ve geri kalan %16'sı ise diğ er alanlarda çalışmak istediğini belirtmiştir.

Günümüzde öğretmen yetiştirme görevinin yükseköğretim kurumları içinde eğitim fakültelerine ait olduğu bilinmektedir. Eğitim fakültelerinin müzik eğitimi bölümlerinin doğrudan hedefi müzik öğretmeni yetiştirmektir. Yakın hedefleri içerisinde, akademisyenlik yer almaktadır. Daha önce de belirtildiği gibi, ülkemizde öğretmen olarak atanabilmek için en az 4 yıl süren üniversite eğitim sürecini tamamlamak, KPSS'ye girerek atanmak için belirlenen taban puan ve üzerinde puan almış olmak, MEB tarafından yapılan mülakat elemesini başarıyla geçmek, Devlet Memurluğu'ndan veya öğretmenlik mesleğinden çıkarılmayı gerektiren bir ceza almamış olmak, sözleşme gereği dört yıllık çalışma süresini tamamlayarak adaylık sürecinde başarılı olmak, sonrasında öğretmen kadrolarına atanıp aynı yerde en az iki yıl daha görev yapmak gerekmektedir (Resmi Gazete, 1965), (Resmi Gazete, 2016).

Verilen cevaplara göre; %49'luk kısım müzik eğitimi bölümlerinin doğrudan hedeflerine ulaşmak isterken, %26'lık kısım ise yakın hedeflere ulaşmak istemektedir. Öğretmen atamalarının zorlu bir sürece dayandığını belirttiğimiz gibi, müzik öğretmenlerinin de atanma koşulları ve kontenjan durumları her geçen gün zorlaşmaktadır. Günümüzde müzik öğretmeni atamalarının, merkezi bir sınavın ardından mülakata girmek, başarılı olunması halinde çeşitli atanma süreçlerini geçirmek gibi aşamaları mevcuttur. Öğretmenlerin zorunlu hizmetleri için yakın çevrelerine değil, genellikle ülkenin doğusuna atanmaları söz konusudur. Öğrencilerin yarısından daha azının, bundan dolayı müzik öğretmenliğini tercih ettiği düşünülmektedir. Geriye kalan %24'lük kısım ise besteci, opera sanatçısı, orkestra üyesi, sahne sanatçısı, koro şefi, albüm sahibi, işletmeci, piyasa müzisyeni ve müzik kursunda yönetici olmak gibi okulun hedeflerinden tamamen farklı alanlar tercih etmektedir. Öğrencilerin diğ er alanlara yönlendirmelerinin sebebi olarak yine öğretmen atama koşullarının zorlukları gösterilebilir.

1. BİRİNCİ ALT PROBLEME İLİŞKİN BULGULAR VE YORUM

Tablo.2 Öğrencilerin müzik öğretmenliği çerçevesinde uzmanlaşmak istedikleri müzik öğretmenliği alanları-düzeyleri nelerdir?

Müzik Öğretmenliği Alanları	f	%
GSL	8	38
İlkokul- Ortaokul	11	52
Okul öncesi	2	10
Toplam	21	100

“Öğrencilerin müzik öğretmenliği çerçevesinde uzmanlaşmak istedikleri müzik öğretmenliği alanları-düzeyleri nelerdir?”

Kariyer tercihini müzik öğretmeni olarak belirleyen ve çalışma grubunun %49’unu oluşturan 21 öğrenciye, hangi düzeyde müzik öğretmeni olmak istediklerine yönelik sorular sorulmuştur. Bu alt probleme ilişkin sorular, öğrencilerin müzik öğretmenliği çerçevesinde uzmanlaşmak istediği alanların-düzeylerin neler olduğunu tespit etmeye yönelik hazırlanmıştır.

Öğrencilerden alınan cevaplara göre, %38’i GSL’de öğretmen olarak, %52’si ilkökulda ve ortaokulda müzik öğretmeni olarak, %10’u okul öncesinde öğretmen olarak çalışmak istediklerini belirtmişlerdir. Verilen bu cevaplara göre, öğrencilerin daha çok ilkökul ve ortaokul kademelerinde mesleklerini sürdürmeyi hedefledikleri görülmektedir.

Bilinmektedir ki; ülkemizde devlet okullarına atanan müzik öğretmenleri, resmi olarak 5.sınıftan (ortaokul) itibaren müzik derslerine girmektedirler. Özel okullarda ise durum farklıdır. Bu okullarda, müzik öğretmenleri; okul öncesi eğitimden başlayarak, lise son sınıfa kadar derse girmektedirler. Elde edilen bulgular, ilkökullara öğretmen ataması olmadığı için, öğretmen adaylarının özel okulları da

tercih ettiklerine işaret etmektedir. GSL’de öğretmenlik yapmak isteyen adayların ise; öğrencilere, ilgi, istek ve yetenekleri doğrultusunda güzel sanatlarla ilgili temel bilgi ve beceriler kazandırarak, ilgili yükseköğretim programlarına hazırlamak gibi sebeplerle bu alanı tercih ettikleri düşünülmektedir.

2. İKİNCİ ALT PROBLEME İLİŞKİN BULGULAR VE YORUM

“Öğrencilerin mesleki eğitim süreçlerinde kariyer tercihlerini değiştirme durumları nasıldır?”

Tablo.3 Öğrencilerin Kariyer Hedefi Değişikliklerinin Oranları

Kariyer hedefinde değişiklik olanlar		Kariyer hedefinde değişiklik olmayanlar		Toplam	
f	%	f	%	f	%
23	53	20	47	43	100

Çalışma grubu öğrencilerine ilk olarak mesleki eğitim öncesi hedefledikleri kariyer ile mesleki eğitim sonrası hedefledikleri kariyer arasında farklılık olup olmadığına yönelik soru yöneltilmiştir. Mesleki eğitim süresince, öğrencilerin %53’ünün kariyer tercihinde değişiklik olduğu, %47’sinin kariyer tercihinde değişiklik olmadığı tespit edilmiştir.

Kariyer tercihinde değişiklik gösteren ve aynı zamanda çalışmanın %53 lük kısmını oluşturan 23 öğrenciye, mesleki eğitime başlarken hedefledikleri kariyer ile şu an hedefledikleri kariyer arasındaki farklılığın sebeplerine yönelik soru sorulmuştur. Öğrenciler farklı cevaplar vererek, belirledikleri kariyer tercihlerini ve değişikliğin sebeplerini açıklamışlardır.

Tablo.4 Öğrencilerin Mesleki Eğitim Öncesi-Sonrası Kariyer Tercihleri

f	Mesleki eğitim öncesi hedeflenen kariyer	Mesleki eğitim sonrası hedeflenen kariyer
2	Akademisyen olmak	GSL’de öğretmen olmak
2	Müzik öğretmeni olmak	Akademisyen olmak
2	Müzik öğretmeni olmak	GSL’de öğretmen olmak
1	Hedefi Yok	Müzik öğretmeni olmak
4	Akademisyen olmak	Müzik öğretmeni olmak
3	Orkestra Sanatçısı olmak	Akademisyen olmak
1	Müzik öğretmeni olmak	Müziyen olmak
1	Müzik öğretmeni olmak	Müzik kursunda yönetici olmak
1	Akademisyen olmak	Müzik kursunda yönetici olmak
1	Akademisyen olmak	Sahne Sanatçısı olmak
1	Müzik öğretmeni olmak	Koro şefi olmak
1	Hedefi Yok	Albüm yapmak
1	Çellist olmak	İşletmeci olmak
1	Konser piyanisti olmak	Besteci olmak
1	GSL’de öğretmen olmak	Akademisyen olmak

Mesleki eğitim öncesinde akademisyen olmak isterken, mesleki eğitim sonrasında GSL’de öğretmen olmayı hedefleyen 2 öğrencinin, yabancı dil sorunu ve kendi isteği sebebiyle kariyer tercihinde değişik yaptığı tespit edilmiştir. Bilindiği gibi, akademisyen olmak için yabancı dil bilmek, yabancı dil sınavlarını geçmek gerekir. Öğrencilerin daha iyi yabancı dil bilmelerinin, mesleki tercihlerine olumlu yönde etki ettiği düşünülmektedir. Bu sebeple, ilkokuldan itibaren yabancı dilin öğrencilere iyi düzeyde öğretilmesi önemli görülmektedir (Tablo 4).

Mesleki eğitim öncesinde müzik öğretmeni olmak isterken, mesleki eğitim sonrasında akademisyen olmayı hedefleyen 2 öğrencinin, neyi yapıp neyi yapamayacaklarını anlamaları sonucu kariyer tercihlerini değiştirdiği görülmektedir. Bu durumun bir öğrencinin hayallerinin ve amaçlarının değişmesi nedeniyle; bir diğerinin ise küçük yaş gruplarıyla çalışamayacağını anlaması sebebiyle ortaya çıktığı tespit edilmiştir. Zaman içinde öğrencilerin kendilerine dönük farkındalıklarının artması ve kendilerini tanımaları, mesleki tercihlerinde değişiklik yapmalarına sebep olmuştur (Tablo 4).

Mesleki eğitim öncesinde müzik öğretmeni olmak isterken, mesleki eğitim sonrasında GSL'de öğretmen olmak isteyen 2 öğrencinin, ailesinin ve ilkökul öğretmeninin etkilemesi sebebiyle kariyer tercihinde değişiklik yaptığı görülmektedir. Öğretmenler, öğrenciler için önemli bir rol modelidir. Alınan kararları kimi zaman olumlu yönde etkilerken, kimi zaman olumsuz yönde de etkileyebilmektedir. Aynı durum aile bireyleri için de geçerlidir. Öğrencinin ailesine olan bağlılığının, mesleki kariyer tercihini belirlemede önemli rol oynadığı görülmektedir (Tablo 4).

Mesleki eğitim öncesinde herhangi bir hedefi olmayan fakat mesleki eğitim sonrasında müzik öğretmeni olmak isteyen 1 öğrenci, insanlara birşeyler öğretmenin mutluluk verdiği düşüncesiyle kariyerini belirlediğini ifade etmiştir. Öğrencilerin kariyer tercihlerini belirlemelerinde okullarda yapılan staj derslerinin ve öğretmenlik mesleğine yönelik olan diğer derslerin önemli olduğu düşünülmektedir (Tablo 4).

Mesleki eğitim öncesinde akademisyen olmak isterken, mesleki eğitim sonrasında müzik öğretmeni olmak isteyen 4 öğrenci, üniversite öğretmenlerinin tutumları, ailevi sebepler, iş koşulları, üniversitede klarnet öğretmeni kadrosunun az olması, okulu bitirme süresi uzadığı için üniversite ortamından soğumuş olması gibi pek çok sebeple kariyer değişikliği yaptıklarını belirtmişlerdir. Bilindiği gibi, üniversite yaşamında öğretmen-öğrenci ilişkisi önemlidir. Öğretmen, mesleki tercihlerin şekillenmesi yönünden, öğrencinin hayatında önemli rol oynamaktadır. Ailevi sebepler ve iş koşulları gibi faktörler de öğrencilerin kariyer tercihine doğrudan etki edebilmektedir. Geleceği oluşturan istihdam koşulları; mesleki kariyer açısından, en başta düşünülmesi gereken durumlar arasında yer almaktadır. Diğer

yandan öğrencilerin, var olan üniversitelerde kadroların dolu olmasının farkına varması da tercihlerinde değişiklik sebebi olmuştur. Bu alanlarda kadroların daha da genişletilmesi halinde öğrencilerin, hedeflerinde daha sağlıklı kararlar almalarını sağlayabilir (Tablo 4).

Mesleki eğitim öncesinde orkestra sanatçısı olmak isterken, mesleki eğitim sonrasında akademisyen olmak isteyen 3 öğrenci, öğretmenlik mesleğini sevmiş olması, ülkede müziğe ve eğitime verilen değerın yetersiz olması, orkestra kadrolarının olmaması, müziğe yönelik alanların kapatılması, sanatçılıkta eser çalmanın zorunlu olması gibi sebeplerle kariyer tercihlerinde değişiklik yapmışlardır. Ülkede müziğe ve müzik eğitime yeterince değer verilmemesi, öğrencilerin tercihlerini değiştirmelerinde önemli bir sebep olarak görülmektedir. Orkestraların sayısının artırılması, daha çok öğrencinin orkestra sanatçılığı yönünde kariyer tercihi belirlemede etkili olacağı düşünülmektedir. Çeşitli eserlerin çalınmasının zorunlu olması nedeniyle de kariyer tercihinde değişiklik yapan öğrencilerin olduğu görülmektedir. Hedefleri doğrultusunda öğrencilerin çalgı eğitimcileri tarafından doğru yönlendirilmesi, hedefleri doğrultusunda programların çalıştırılması önemlidir (Tablo 4).

Mesleki eğitim öncesinde müzik öğretmeni olmak isterken, mesleki eğitim sonrasında müzisyen olmak isteyen 1 öğrenci, asabi kişiliğe sahip olması ve bu durumda çocuklarla anlaşamayacağı düşüncesiyle tercihinde değişiklik yapmaya yönelmiştir. Öğrencinin kendisinin farkına varmasının, kariyer tercihi belirleme durumuna etki ettiği görülmektedir (Tablo 4).

Mesleki eğitim öncesinde müzik öğretmeni olmak isterken, mesleki eğitim sonrasında müzik kursunda yönetici olmak isteyen 1 öğrenci, devlete bağlı çalışmayarak kendi işini kurmak istemesi sebebiyle kariyer tercihinde değişiklik yaşamıştır. MEB'e bağlı öğretmen olarak atanma durumlarının iyileştirilmesinin, öğrencilerin belirledikleri hedef doğrultusunda ilerlemelerine yardımcı olacağı düşünülmektedir (Tablo 4).

Mesleki eğitim öncesinde akademisyen olmak isterken, mesleki eğitim sonrasında müzik kursunda yönetici olmak isteyen 1 öğrenci, öğretmen-öğrenci

ilişkisi sebebiyle kariyer değişikliği yapmıştır. Öğretmen-öğrenci ilişkisinin sağlam temellerle kurulmaması sebebiyle, kişinin bireyselleşip, kendi işini kurma isteği oluşturmasına yol açtığı düşünülmektedir (Tablo 4).

Mesleki eğitim öncesinde akademisyen olmak isterken, mesleki eğitim sonrasında sahne sanatçısı olmak isteyen 1 öğrenci, zaman içinde vokale ilgi duyduğunu belirterek, kariyer hedefini vokal üzerine belirlediğini açıklamıştır. Kendisindeki yeteneklerin farkına varmasının ve geliştirmesinin, öğrencinin kariyer tercihinde önemli rol oynadığı düşünülmektedir (Tablo 4).

Mesleki eğitim öncesinde müzik öğretmeni olmak isterken, mesleki eğitim sonrasında koro şefi olmak isteyen 1 öğrencinin, koro şefliğine ilgi duyması ve bu alanda başarılı olacağına inanması sebebiyle kariyer tercihini değiştirdiği bilinmektedir. Öğrencinin sevdiği ve başaracağına inandığı alanda kariyer tercihini belirlemede, güven, başarı ve inanma duygularının önemli olduğu görülmektedir (Tablo 4).

Mesleki eğitim öncesinde herhangi bir hedefi olmayan fakat mesleki eğitim sonrasında albüm yapmak isteyen 1 öğrenci, insanlara müzik yoluyla birşeyler anlatabilecek olmasından dolayı bu kariyeri belirlediğini ifade etmiştir (Tablo 4).

Mesleki eğitim öncesinde çellist olmak isterken, mesleki eğitim sonrasında işletmeci olmak isteyen 1 öğrenci, üniversitedeki öğretmenlerin olumsuz davranışları neticesinde bu değişikliği yaptığını belirtmiştir. Öğrencinin kariyer tercihini belirlemede, öğretmen-öğrenci ilişkisinin, okulun hedeflerinden tamamen farklı yönde bir hedef belirlemesine sebep olduğu görülmektedir (Tablo 4).

Mesleki eğitim öncesinde konser piyanisti olmak isterken, mesleki eğitim sonrasında besteci olmak isteyen 1 öğrenci, öğretmenlerinin yardımları ve yönlendirmeleri doğrultusunda bu alana daha yatkın olduğunu düşünmesi sebebiyle kariyer tercihinde değişiklik yaptığını ifade etmiştir. Öğretmenlerin öğrenciyi tanınmasının ayrıca yetenek ve ilgisinin farkına varmasının, öğrenci üzerinde olumlu yönde etki ettiği düşünülmektedir (Tablo 4).

Mesleki eğitim öncesinde GSL’de öğretmen olmak isterken, mesleki eğitim sonrasında akademisyen olmak isteyen 1 öğrenci, Devlet Memurluğu’nda zorunlu hizmetin tamamlanması sonucu GSL’de öğretmen olabileceğinin farkına varması sebebiyle kariyer tercihinde değişiklik yaşamıştır. GSL’de öğretmen olma imkânlarının iyileştirilmesinin, öğretmen adaylarının hedefleri doğrultusunda ilerleyebilmelerine imkân sağlayacağı düşünülmektedir (Tablo 4).

Genel olarak öğrencilerin kariyer değişikliği yapma sebeplerinin; kendi farkındalıklarını keşfetmeleri, ülkenin durumunu daha iyi analiz etmeleri, istihdam koşullarını eğitim süreci içerisinde anlamaları, aile istekleri, atanma durumları ve öğretmen-öğrenci ilişkisi olduğu görülmektedir (Tablo 4).

3. ÜÇÜNCÜ ALT PROBLEME İLİŞKİN BULGULAR VE YORUM

“Mevcut iş alanları ve istihdam koşullarının öğrencilerin meslek tercihlerine etkisi nasıldır?”

Tablo.5 Mevcut İş Alanları ve İstihdam Koşullarının Öğrencilerin Meslek Tercihlerine Etkisi

Kariyer tercihinin mevcut iş istihdam koşullarını düşünerek belirleyenler		Kariyer tercihinin bu alanda çalışmayı gerçekten istediği için belirleyenler		Her iki durumu düşünerek belirleyenler		Toplam	
f	%	f	%	f	%	f	%
5	12	32	74	6	14	43	100

Bu alt problem durumuna ilişkin çalışmaya katılan tüm öğrencilere, “Kariyer tercihinizi belirlerken mevcut iş istihdam koşullarını düşünerek mi hedeflediniz

yoksa bu alanda çalışmayı gerçekten istediğiniz için mi bu kariyer hedefini belirlediniz?” sorusu yöneltilmiştir. Öğrencilerden alınan cevaplara göre, %12’sinin iş istihdam koşullarını düşünerek hedeflerini belirledikleri, %74’ünün bu alanda gerçekten çalışmayı istedikleri için hedeflerini belirledikleri, %14’ünün ise her iki durumu düşünerek hedeflerini belirledikleri sonucu ortaya çıkmıştır.

Bu sorudan alınan cevaplara göre; öğrencilerin öncelikli olarak iş istihdam koşullarını düşünerek değil, daha mutlu ve daha başarılı olacakları mesleği seçmeye yönelik tercihlerde buldukları ortaya çıkmaktadır.

Tablo.6 Öğrencilerin İkinci Bir Kariyer Tercihlerinin Olma Durumu

İkinci kariyer tercihi olanlar		İkinci kariyer tercihi olmayanlar		Toplam	
f	%	f	%	f	%
26	60	17	40	43	100

“Hedeflediğiniz kariyere ulaşamazsanız, ikinci bir kariyer tercihiniz var mı?” sorusuna öğrencilerin %60’ı “var”, %40’ı “yok” cevabını vermiştir. %40’lık kısmı oluşturan öğrenciler, çalışma grubunun neredeyse yarısını oluşturmaktadır. Bu durum, öğrencilerin yarısına yakın bir kısmının hedeflerine ulaşamamaları durumunda ikinci bir kariyer tercihleri olmadığını göstermektedir. Kariyer tercihinin ulaşamayan öğrencilerin, umutsuzluk veya motivasyon düşüklüğü gibi sorunlar yaşadıkları düşünülmektedir. Hedeflediği kariyere ulaşamadığı durumda ikinci bir kariyer tercihi olan öğrenciler ise çalışma grubunun %60’ını yani yarısından fazlasını oluşturmaktadır. Bu öğrencilerin bazılarının ikinci kariyer tercihlerinde, özel kurumlarda müzik öğretmenliği yapmak, müzik evi açmak, ses mühendisi olmak, korist veya askeri bando subayı olmak gibi aldıkları eğitimle ilişkili olan meslekler yer alırken; bazılarında ise arıcılık yapma, aşçı olma veya pilot ya da hafif raylı sistemlerde vatman olmaya yönelik aldıkları eğitimle hiçbir ilişkisi olmayan meslekler yer almaktadır.

İş istihdam durumunun, öğrencilerin hedeflerini gerçekleştirmelerinde önemli rol oynadığı bilinmektedir. Hedefledikleri alanların dışında çalışmak zorunda olan kişilerin, mesleklerinde verimli olamadıkları, motivasyon düşüklüğü yaşadıkları, mesleki performanslarını sergileyemedikleri düşünülebilir. Bu sebeple, öğrencilerin, kariyer tercihlerini belirlerken hem iş koşullarında hem de sevdikleri alanı tercih etmeleri gerektiği konusunda dikkatli olmaları gerekmektedir.

4. DÖRDÜNCÜ ALT PROBLEME İLİŞKİN BULGULAR VE YORUM

“Öğrencilerin kariyer tercihinde çalgı öğretmenin etkisi nasıldır?” alt problemine ilişkin çalışma grubuna yöneltilen soru; çalgı öğretmenlerinin, öğrencilerin mesleki tercihlerine etki etme durumunu tespit etmeye yönelik hazırlanmıştır.

Tablo.7 Mesleki Kariyer Tercihlerini Belirleme Durumunda Çalgı Öğretmeninin Etkisi

Evet		Hayır		Toplam	
f	%	f	%	f	%
15	35	28	65	43	100

“Mesleki tercihinizi belirlemenizde çalgı öğretmeninizin olumlu yönde etkisi olduğunu düşünüyor musunuz?” sorusuna öğrencilerin %35’i “evet”, %65’i “hayır” cevabını vermişlerdir. Öğrenciler “hayır” cevabını verme sebeplerini; öğretmenlerinin öğrencilere karşı olumsuz tutumları, özverili olmayışları ve öğretmen-öğrenci ilişkilerini olumlu yönde kuramadıkları şeklinde açıklamışlardır. Verilen bu cevaplara göre, öğretmenlerin tutum ve tavırlarının öğrencileri olumlu etkilediği gibi, üzerlerinde olumsuz etki bıraktığı da görülmektedir.

Öğretmenin sahip olduğu bilgi ve beceriler, öğrencilerin kişisel özelliklerini veya hedeflerini etkileyebilmektedir. Nasıl ki öğretmen öğrenciyi tanımak için bir takım tutum, davranış ve performansa yönelik değerlendirmeler yapıyorsa, öğrenci de öğretmeni gözlemler, tanır, değerlendirir ve buna yönelik olumlu veya olumsuz tutum ve davranışlarla değerlendirebilir. Böylelikle öğrenciler öğretmenin hangi durumlarda ne gibi tepki verdiğini veya nasıl bir kişiliğe sahip olduğunu çözümler. İyi bir öğretmenin öğrenciler üzerinde olumlu yönde etki sağlayabilmesi için, öğrencilerin içinde buldukları duygu durumlarını hissetmesi ve bu duruma çözümler üretmesi; öğrencilerin bireysel farklılıklarını dikkate alması; öğrenci ve aileyle birlikte ortak iş birliği yaparak, olumlu bir şekilde yönlendirmesi; öğrencilerin gelecekteki beklentilerine duyarlı ve farkında olması; dersin planlamasını öğrencinin temel becerilerine ve mesleki tercihlerine yönelik hazırlayarak, uyum ve başarı odaklı ders planı veya öğretim yöntemleri oluşturması beklenmektedir. Fakat Tablo 8’de, öğretmenlerin derslerde öğrencilerin kariyer tercihlerini gözetmedikleri ve öğrencilerin hedeflerine yönelik çalışmalarını ön planda tutmadıkları görülmektedir. Oysaki öğrencilerin hedefledikleri kariyer durumlarına yönelik çalışmaların yapılması, alanında daha donanımlı bireylerin yetişmesine etki ederken, aynı zamanda mesleki anlamda motive olmalarını sağlamaktadır. Tüm bu durumlar göz önüne alındığında, çalışma grubunun %65’lik kısmının öğretmenin olumlu özelliklerine ulaşamadığı ve olumsuz şekilde etkilendiği görülmektedir.

“Evet” cevabını veren, çalışmanın %35’lik kısmını oluşturan öğrenciler ise; öğretmenlerinin anlayışlı, sevecen, idealist ve öğretmeye ilgili olmalarının öğrenciler üzerinde olumlu yönde katkı sağladığını ve öğretmenlerinin bu tutumları sayesinde mesleki tercihlerini belirlediklerini açıklamışlardır. Derslerde yapılan birtakım çalışmaların öğrencilerin talepleri ve hedefleri doğrultusunda şekillenmesi önemli görülmektedir. Bu durum gelecekteki mesleki hayatlarına olumlu yönde katkı sağlayacaktır.

5. BEŞİNCİ ALT PROBLEME İLİŞKİN BULGULAR VE YORUM

“Öğrencilerin çalgı eğitimi sürecinde hedefledikleri kariyere yönelik çalışma yapma durumları nasıldır?” alt problemine ilişkin çalışma grubuna yöneltilen sorular; öğrencilerin mesleki tercih durumlarına göre çalgı çalışmalarının ne şekilde yapıldığının tespitine yönelik hazırlanmıştır.

Tablo.8 Öğrencilerin Çalgı Eğitimleri Sürecinde Hedefledikleri Kariyere Yönelik Çalışma Yapma Durumları

Evet		Hayır		Toplam	
f	%	f	%	f	%
12	28	31	72	43	100

“Çalgı eğitiminiz sürecinde hedeflediğiniz kariyere yönelik çalışmalar yapıyor musunuz?” sorusuna, öğrencilerin %72’si “hayır” cevabını verirken, %28’inin “evet” cevabını verdiği görülmektedir. Evet cevabını veren öğrenciler için, talepleri doğrultusunda veya öğretmenin öğrenci için ihtiyaç görmesi sebebiyle bu çalışmaların yapıldığı düşünülebilir. Hayır cevabını veren öğrenciler ise çalışma grubunun %72’sini yani yarısından çok daha fazlasını oluşturmaktadır. Bu öğrencilerin verdikleri cevaplardan, belirledikleri kariyere ilişkin okulda öğretmenleriyle ya da bireysel olarak yeteri kadar çalışma yapmadıkları anlaşılmaktadır. Bu durum, öğrencilerin gelecekteki mesleki yaşantılarında, çalgılarını kullanma konusunda olumsuzluklar yaşayabileceklerini akla getirmektedir

“Çalgı eğitiminiz sürecinde hedeflediğiniz kariyere yönelik çalışmalar yapıyor musunuz?” sorusuna “evet” cevabı veren, çalışmanın %28’lik kısmını oluşturan 12 öğrenciye, “Hedeflediğiniz kariyere yönelik ne tür çalışmalar yapıyorsunuz?” ve “Çalgı dersinizde alana yönelik yapmış olduğunuz uygulamalar, sizin meslek tercihinizden dolayı mı uygulandı yoksa farklı alanlara yönelik uygulamalar da yapıyor musunuz?” şeklinde farklı iki soru daha yöneltilmiştir.

“Hedeflediğiniz kariyere yönelik ne tür çalışmalar yapıyorsunuz?” sorusuna verilen cevapların “egzersiz yapıyorum” ve “etüt-eser çalışıyorum” yönünde olduğu tespit edilmiştir. Hedefi doğrultusunda düzenli çalışan öğrencilerin günde en az 1 saat çalıştıkları belirlenmiştir.

Tablo.9 Çalgı Derslerinde Alana Yönelik Uygulamaların Yapılma Durumları

Meslek tercihinden dolayı uygulama yapılanlar		Farklı alanlara yönelik de uygulama yapılanlar		Toplam	
f	%	f	%	f	%
7	58	5	42	12	100

“Çalgı dersinizde alana yönelik yapmış olduğunuz uygulamalar, sizin meslek tercihinizden dolayı mı uygulandı yoksa farklı alanlara yönelik uygulamalar da yapıyor musunuz?” sorusuna ise öğrencilerin %42’sinin mesleki tercihlerine yönelik uygulamalar yaptıkları, %58’inin farklı alanlara yönelik de uygulamalar yaptıkları sonucuna ulaşılmıştır. Derslerde farklı alanlara yönelik de uygulamaların yapılması, öğrencilerin olası hedef değişikliğinde mesleki yaşamına olumlu yönde katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

SONUÇ VE ÖNERİLER

Çalışmanın bu bölümünde, bulgular ve yorumlar kısmından elde edilen sonuçlar doğrultusunda önerilere yer verilmiştir.

Birinci alt probleme ilişkin elde edilen verilerin sonuçlarına göre; öğrencilere müzik öğretmenliği çerçevesinde uzmanlaşmak istedikleri müzik öğretmenliği alanlarının-düzeylerinin neler olduğuna yönelik soru sorulmuştur. %38'i GSL'de, %52'si ilkokulda ve ortaokulda, %10'u okul öncesinde öğretmen olarak çalışmak istediklerini belirtmişlerdir. Verilen bu cevaplara göre, öğrencilerin daha çok ilkokul ve ortaokul kademelerinde mesleklerini sürdürmeyi hedefledikleri sonucuna ulaşılmıştır.

İkinci alt probleme ilişkin elde edilen verilerin sonuçlarına göre; öğrencilere mesleki eğitim süreçlerinde kariyer tercihlerini değiştirme durumlarına yönelik soru sorulmuştur. Mesleki eğitim süresince, öğrencilerin %53'ünün kariyer tercihinde değişiklik olduğu, %47'sinin kariyer tercihinde değişiklik olmadığı sonucuna ulaşılmıştır. Kariyer tercihinde değişiklik gösteren öğrencilere, mesleki eğitime başlarken hedefledikleri kariyer ile şu an hedefledikleri kariyer arasındaki farklılığın sebeplerine yönelik ikinci bir soru daha sorulmuştur. Öğrencilerin, yabancı dil sorunu, hayallerin ve amaçların değişmesi, kendilerine dönük farkındalıkların artması, ailenin etkisi, öğretmenlerin tutumları, iş koşulları, kadroların azlığı, mesleki eğitimde öğrenilen çalgı alanında kadroların azlığı, ülkede müziğe ve müzik eğitimine verilen değer yetersiz olması, orkestra kadrolarının olmaması, müziğe yönelik alanların kapatılması, sanatçılıkta eser çalma zorunluluğu olması, MEB'e bağlı öğretmen olarak atanma durumlarının zorluğu, GSL'de öğretmen olabilmek için Devlet Memurluğu'nda zorunlu hizmetin tamamlanması gibi bir takım sebeplerle kariyer tercihlerinde değişiklik gösterdikleri sonuçlarına varılmıştır.

Üçüncü alt probleme ilişkin elde edilen verilerin sonuçlarına göre; öğrencilere, mevcut iş alanları ve istihdam koşullarının meslek tercihlerine etkisinin nasıl olduğuna yönelik soru sorulmuştur. %12'sinin iş istihdam koşullarını düşünerek hedeflerini belirledikleri, %74'ünün bu alanda gerçekten çalışmayı istedikleri için

hedeflerini belirledikleri, %14'ünün ise her iki durumu düşünerek hedeflerini belirlediklerini ifade etmişlerdir. Öğrencilerin öncelikli olarak iş istihdam koşullarını düşünerek değil, daha mutlu ve daha başarılı olacakları mesleği seçmeye yönelik tercihlerde buldukları sonucuna varılmıştır. Hedefledikleri kariyere ulaşamamaları durumunda, ikinci bir kariyer tercihlerinin olup olmadığına yönelik soru sorulmuştur. %60'ı ikinci bir kariyer tercihi olduğunu, %40'ı ise ikinci bir kariyer tercihi olmadığını belirtmişlerdir. %40'lık kısmı oluşturan ve kariyer tercihine ulaşamadığı durumda ikinci bir kariyer tercihi olmayan öğrencilerin, umutsuzluk veya motivasyon düşüklüğü gibi sorunlar yaşadıkları düşünülmüştür. %60'lık kısmı oluşturan ve kariyer tercihine ulaşamadığı durumda ikinci bir kariyer tercihi olan öğrencilerin bazılarının, özel kurumlarda müzik öğretmenliği yapmak, müzik evi açmak, ses mühendisi olmak, korist veya askeri bando subayı olmak gibi aldıkları eğitimle ilişkili olan meslekleri tercih ettikleri; bazılarının ise arıcılık yapma, aşçı olma veya pilot yada hafif raylı sistemlerde vatman olmaya yönelik aldıkları eğitimle hiçbir ilişkisi olmayan meslekleri tercih ettikleri sonuçlarına varılmıştır.

Dördüncü alt probleme ilişkin elde edilen verilerin sonuçlarına göre; öğrencilere, mesleki tercihlerini belirlemelerinde çalgı öğretmenlerinin olumlu yönde etkisi olup olmadığına yönelik soru sorulmuştur. Öğrencilerin %35'i "evet", %65'i "hayır" cevabını vermiştir. %65'lik kısmın, öğretmen-öğrenci ilişkilerini olumlu yönde kuramadıkları, öğretmenlerin öğrencilere karşı olan olumsuz tutumları ve özverili olmadıkları sebebiyle "hayır" cevabını verdikleri; %35'lik kısmın ise, öğretmenlerinin anlayışlı, sevecen, idealist ve öğretmeye ilgili olmaları sebebiyle "evet" cevabını verdikleri sonuçlarına ulaşılmıştır.

Beşinci alt probleme ilişkin elde edilen verilerin sonuçlarına göre; öğrencilere, çalgı eğitimleri sürecinde hedefledikleri kariyere yönelik çalışmalar yapma durumuna yönelik soru sorulmuştur. Öğrencilerin %72'si "hayır", %28'i "evet" cevabını vermiştir. "Evet" cevabını veren öğrencilere, "Hedeflediğiniz kariyere yönelik ne tür çalışmalar yapıyorsunuz?" ve "Çalgı dersinizde alana yönelik yapmış olduğunuz uygulamalar, sizin meslek tercihinizden dolayı mı uygulandı yoksa farklı alanlara yönelik uygulamalar da yapıyor musunuz?" şeklinde farklı iki soru daha sorulmuştur. Hedefi doğrultusunda düzenli çalışan öğrencilerin günde en

az 1 saat çalıştıkları, hedefledikleri kariyere yönelik egzersiz yaptıkları, eser-etüt çalıştıkları sonuçlarına ulaşılmıştır. “Çalgı dersinizde alana yönelik yapmış olduğunuz uygulamalar, sizin meslek tercihinizden dolayı mı uygulandı yoksa farklı alanlara yönelik uygulamalar da yapıyor musunuz?” sorusuna ise öğrencilerin %42’sinin mesleki tercihlerine yönelik uygulamalar yaptıkları, %58’inin farklı alanlara yönelik de uygulamalar yaptıkları sonucuna varılmıştır.

Elde edilen bulguların ve yorumların geneli ele alındığında, mesleki eğitim sürecinde alınan derslerin, yoğunlukla programın doğrudan hedeflerine yönelik olduğu görülmektedir. Oysaki bazı öğrencilerin, müzik öğretmenliği programının doğrudan hedeflerinin yanı sıra, yakın hedeflerine yönelik de kariyer tercihlerinde bulunduğu sonucuna varılmıştır. İlgili derslerin, müzik öğretmenliği programının doğrudan hedeflerine yönelik hazırlanmasıyla birlikte; öğrencilerin bireysel farklılıkları göz önünde bulundurularak, belirlemiş oldukları yakın hedeflere yönelik hazırlanmasının da mesleki yaşantılarına önemli derece katkı sağlayacağı; mesleki eğitim sürecinde, meslek tercihlerine ve istihdam koşullarına yönelik eğitimlerin veya seminerlerin verilmesi, öğrencilerin kariyer tercihlerini daha bilinçli bir şekilde belirlemelerini ve böylelikle kararsızlık durumunun en aza indirileceği; çalgı derslerine ait programların, öğrencilerin çalgı çalma kazanımlarına yönelik olmasıyla birlikte, kariyer hedeflerini de göz önüne alarak yapılması, öğrencilerin ileriye yönelik mesleki motivasyonlarını arttıracak düşünülmektedir.

KAYNAKÇA

- Akbulut, E. (2006). Günümüz Müzik Eğitimi Nasıl Olmalıdır?.*Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 20(20), 23-28.
- Akbulut, E. (2013). Eğitim Fakültesi Müzik Eğitimi Anabilim Dalı “Bireysel Çalgı” Dersi Hedeflerinin Gerçekleşme Düzeylerine İlişkin 3. ve 4. Sınıf Öğrencilerinin Görüşleri Açısından Bir Değerlendirme. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 21(1), 57-68.
- Akgül, D. (2016). Müzik Öğretmeni Adaylarının Mesleki Değer Algıları. *Online Journal of Music Sciences*, 1(2), 1-20.
- Akgül, D. ve Karkın, M. (2003). Eğitim Fakültesi Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Müzik Eğitimi Anabilim Dalı’nda Yer Alan Müzik Teorisi ve İşitme Eğitimi Dersindeki Nota Okuma Becerisinin Çalgı Eğitimine Yansımaları Üzerine Öğrenci Görüşleri (A.İ.B.Ü Örneği).*Cumhuriyetimizin 80. Yılında Müzik Sempozyumu Bildiri Kitabı*, 1(1), 243-249.
- Aktaş, Y. (1997). Üniversite Öğrencilerinin Uyum Düzeylerinin İncelenmesi: Uzunlamasına Bir Çalışma. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 13, 107-110.
- Alaylıoğlu, R. ve Oğuzkan, A.F. (1976). *Ansiklopedik Eğitim Sözlüğü*. İstanbul: İnkılâp ve Aka Basımevi.
- Albuz, A. (2004). Müzik Öğretmenliği Eğitiminde Çok Boyutluluk. *Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 24(2), 105-110.
- Ayhan, A. (2012). Sosyal Ağların Kuşattığı Bir Dünyada Çalgı Eğitiminde Eğitsel Video Kullanımının Önemi. *The Journal of Academic Social Science Studies*, 5(8), 171-178.
- Aytekin, A. (2005). *Meslek Seçimini Etkileyen Sosyo-Ekonomik ve Kültürel Faktörler Isparta Örneği*, (Yayınlanmamış YL Tezi). Süleyman Demirel Üniversitesi, Isparta.

- Başaran T, G. (2010). Müzikte Tedavi Yöntemleri. *e-Journal of New World Sciences Academy*, 5(3), 150-157.
- Biber Ö, N. (2001). İnsanın Kültürel Gelişiminde Müzik Eğitiminin Önemi. *Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, XIV (1), 101-106.
- Coşkun, G. (2007). *Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Müzik Eğitimi Anabilim Dalından Mezun Olan Öğrencilerin İstihdam Durumlarının Belirlenmesi*, (Yayınlanmamış YL Tezi). Gazi Üniversitesi, Ankara.
- Çakar, D. (2015). Hacettepe Üniversitesi Ankara Devlet Konservatuvarı (Cebeci'den Beşevler'e). *Sahne ve Müzik Eğitim-Araştırma e- Dergisi*, 1, 9-34.
- Çelen, A., Eskicioğlu, Y. (2015). Özel Yetenek Sınavı ile Öğrenci Alan Öğretmenlik Bölümlerinde Öğrenim Gören Öğrencilerin Mesleğe Yönelik Tutum ve Durumluk-Sürekli Kaygı Düzeylerinin İncelenmesi. *Route Educational and Social Science Journal*, 2(3), 1-18.
- Çiçek S, A. (2008). Müzik Öğretmenliği Bölümü Öğrencilerinin Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutumları. *Yüzüncü Yıl Üniversitesi, Eğitim Fakültesi Dergisi*, V (1), 59-69.
- Demirbatır, E. (2005). Türkiye'de Askeri Bandoculuk Eğitimi. *Eğitim Fakültesi Dergisi*, XVIII (1), 67-81.
- Demirci, B. (2017). Türkiye'de Müzik Öğretmeni Yetiştirme Politikaları ve Temel Sorunlar. *Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 21(3), 1061-1077.
- Ercan, M. (2006). *Eğitim Fakülteleri İlköğretim Bölümleri Sınıf Öğretmenliği Programı Son Sınıf Öğrencilerinin İlköğretim 1. Devre Müzik Derslerine Yönelik Mesleki Alan Yeterliliklerinin İncelenmesi*, (Yayınlanmamış YL Tezi). Cumhuriyet Üniversitesi, Sivas.
- Erçevik, B., Önal, F. (2011). Üniversite Kampüs Sistemlerinde Sosyal Mekan Kullanımları. *Megaron*, 6(3), 151-161.

- Erdem, B. (2013). *Müzik Öğretmeni Adaylarının Bireysel Çalgı Eğitimine Dönük Motivasyon Düzeylerinin Değerlendirilmesi*, (Yayınlanmamış YL Tezi). Atatürk Üniversitesi, Erzurum.
- Erdem, E., Soylu, Y. (2013). Öğretmen Adaylarının KPSS ve Alan Sınavına İlişkin Görüşleri. *Çankırı Karatekin Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 4(1), 223-236.
- Ertürk, S. (1984). *Eğitimde Program Geliştirme*. Ankara: Yelkentepe Yayınları.
- Gander, M.J., Gardiner, H. W. (2004). *Çocuk ve Ergen Gelişimi (5. Baskı) Çev. Bekir Onur*. Ankara: İmge Kitabevi.
- Kalyoncu, N. (2005). Eğitim Fakültelerinde Uygulanan Müzik Öğretmenliği Lisans Programının Revizyon Gereçekleriyle Tutarlılığı. *Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 25(3), 207-220.
- Karasar, N. (2013). *Bilimsel Araştırma Yöntemi*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Kurtuldu, M.K. (2010). Müzik Öğretmeni Adaylarının Öğretmenlik Algılarının ve Öğretmenlik Mesleğine Bakışlarının Değerlendirilmesi. *Milli Eğitim Dergisi*, 40(186), 249-264.
- Kuzgun, Y. (2000). *Meslek Danışmanlığı*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Milli Eğitim Bakanlığı. (2016). *Ortaöğretim Kurumları Yönetmeliği*.
- Milli Eğitim Bakanlığı. (2018). *2018-2019 Öğretim Yılında Güzel Sanatlar Liselerinin 9. Sınıflarına Yeni Alınacak Öğrenci Kontenjanları*.
- Öner, A. (2012). Türkiye’de Müzik Eğitiminin Kültürel Boyutları. *Batman Üniversitesi Yaşam Bilimleri Dergisi*, 1(1), 9-17.
- Parasız, G. (2009). Eğitim Müziği Eksenli Keman Öğretiminde Kullanılmakta Olan Çağdaş Türk Müziği Eserlerinin Tespitine Yönelik Bir Çalışma. *Atatürk Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Dergisi*, 15, 19-24.

- Piji, D. (2010). Müzik Öğretmeni Adaylarının Sınav Kaygısı, Benlik Saygısı ve Çalgı Başarıları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi. *Ahi Evran Üniversitesi Eğitim Dergisi*, 11(3), 37-50.
- Piji, D. (2013). Müzik Öğretmeni Adaylarının Müzik Öğretmenliğine Yönelik Tutumları İle Benlik Saygıları Arasındaki İlişki. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 21(1), 257-270.
- Resmi Gazete, (1965). *Devlet Memurları Kanunu*, (Temmuz 2018).
- Resmi Gazete, (2015). Milli Eğitim Bakanlığı Öğretmen Atama ve Yer Değiştirme Yönetmeliği, (Temmuz 2018).
- Resmi Gazete, (2016). Sözleşmeli Öğretmen İstihdamına İlişkin Yönetmelik, (Temmuz 2018).
- Sarı, M., Ötünç, E. ve Erceylan, H. (2007). Liselerde Okul Yaşam Kalitesi: Adana İli Örneği. *Muğla Üniversitesi XV. Ulusal Eğitim Bilimleri Kongresi Sözlü Bildiri Metni*, 50, 297-320.
- Sarıkaya, T. ve Khorshid, L. (2009). Üniversite Öğrencilerinin Meslek Seçimini Etkileyen Etmenlerin İncelenmesi: Üniversite Öğrencilerinin Meslek Seçimi. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 7(2), 393-423.
- Say, A. (1995). *Müzik Tarihi*. Ankara: Müzik Ansiklopedisi Yayınları.
- Sertelin, Ç. Ve Yıldız, S.A. (2011-2). Eğitim Fakültesi Birinci Sınıf Öğrencilerinin Üniversiteye Uyum Düzeylerinin Farklı Değişkenler Açısından İncelenmesi. *Hasan Ali Yücel Eğitim Fakültesi Dergisi*, 16. 135-154.
- Şendurur, Y. (2001). Keman Eğitiminde Etkili Öğrenme-Öğretmen Yöntemleri. *G.Ü. Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 21(3), 145-155.
- Tarman, S. (2006). *Müzik Eğitiminin Temelleri*. Ankara: Müzik Eğitimi Yayınları.
- Taş, D. (2011). *Müzik Eğitimi Anabilim Dalı Öğretim Elemanlarının ve Öğrencilerinin Eşlik Çalma Dersine İlişkin Görüşleri*, (Yayınlanmamış YL Tezi). Selçuk Üniversitesi, Konya.

- Taş, S., Görsev, G. (2018). Konservatuvar Öğrencilerinin Mesleki Eğitim Yaşantısı ve Gelecekteki İstihdamlarına Yönelik Tutumları. *Adıyaman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 28, 238-261.
- Töreyin, A.M. (2002). Müzik Öğretmeni Yetiştirmede Avrupa ve Türk Cumhuriyetleri ile Türkiye Arasındaki Etkileşim. *Uluslararası Avrupa ve Türk Cumhuriyetleri 'nde Müzik Kültürü ve Müzik Eğitimi Kongresi Bildirisi*.
- Türkmen, U. (2013). Konservatuvar Eğitimine Sosyolojik Bir Bakış. *Sosyal Bilimler Dergisi*, XV (2), 63-77.
- Uçan, A. (1994). *Müzik Eğitimi Temel Kavramlar, İlkeler, Yaklaşımlar*. Ankara: Müzik Ansiklopedisi Yayınları.
- Uçan, A. (1996). *İnsan ve Müzik, İnsan ve Sanat Eğitimi*. Ankara: Müzik Ansiklopedisi Yayınları.
- Yazıcı, D. (2017). Güzel Sanatlar Lisesi Öğrencilerinin Alan Dışı Ders Başarılarının İncelenmesi (Nevit Kodallı Güzel Sanatlar Lisesi Örneği). *Uluslararası Kültürel ve Sosyal Araştırmalar Dergisi (UKSAD)*, 3(2), 282-299.
- Yener, S. (2009). Türkiye’de Güzel Sanatlar Fakülteleri Müzik Bölümleri Müfredat Programlarının Karşılaştırmalı Analizi. 8. *Ulusal Müzik Eğitimi Sempozyumu*, 1-13.
- Yener, S. ve Apaydınlı, K. (2016). Türkiye’de Mesleki Müzik Eğitimi Veren Kurumların Çeşitliliği ve Mezunların İstihdam Sorunları. *The Journal of Academic Social Science Studies*, 42, 225-249.

İNTERNET KAYNAKÇASI

Avni Akyol Güzel Sanatlar Lisesi, (2014). *Anadolu Güzel Sanatlar Liseleri Kuruluş Belgeseli-16 Ekim 1989*, <https://www.youtube.com/watch?v=u51L8UVj6ZU> (20 Nisan 2018).

<http://bilgipaketi.uludag.edu.tr/Programlar/Detay/349?AyID=23> (Aralık 2016).

http://www.kkk.tsk.tr/Okullar/Bando_Okullari/myo/brosur/tanitim_brosuru.html (18 Haziran 2018).

<http://www.konser.hacettepe.edu.tr/sayfa/hakkinda/tarihce> (17 Haziran2018).

<http://www.yok.gov.tr/ogretmen-yetistirme-lisans-programlari> (25 Temmuz 2018).

www.tdk.gov.tr (Temmuz 2018).

EKLER

EK 1. Öğrencilere Uygulanan Görüşme Formu

1. Cinsiyetiniz:
2. Doğum Tarihiniz:
3. Mezun olduğunuz lise türü:
4. Çalgınız:
5. Bu çalgıya başlama yaşınız:
6. Mesleki müzik eğitimine ne zaman başladınız?
7. Daha önceden bir müzik eğitiminiz var mı?
8. Çalgı değişikliği yaptınız mı?
9. Mesleki eğitime başlarken hedeflediğiniz kariyer neydi?
10. Şu an hedeflediğiniz kariyer nedir?
  - ⇒ 10.1 Kariyer tercihini öğretmen olarak belirleyenler;
    - 10.1.1 Hangi düzeyde müzik öğretmeni olmak istiyorsunuz?
  - ⇒ 10.2 Çalgı alanında mesleki kariyer hedefleyenler (GSL öğretmeni, Öğretim Üyesi vs.) ;
    - 10.2.1 Çalgı alanına yönelik günde kaç saat enstrüman çalışıyorsunuz?
    - 10.2.2 Çalgı alanına yönelik her gün düzenli çalışıyor musunuz?
    - 10.2.3 Çalgı alanına yönelik her gün entonasyon çalışması yapıyor musunuz?
    - 10.2.4 Çalgı alanına yönelik her gün gam çalışması yapıyor musunuz?
    - 10.2.5 Çalgı alanına yönelik her gün teknik egzersiz çalışması yapıyor musunuz?
    - 10.2.6 Çalgı alanına yönelik düzenli olarak farklı etütler çalışıyor musunuz?
    - 10.2.7 Çalgı alanına yönelik düzenli olarak eserlere yönelik çalışmalar yapıyor musunuz?

10.2.Çalgı alanına yönelik kendinizi geliştirmek adına cd, ses kaydı, video vs. dinliyor/izliyor musunuz?

⇒ 10.3 Kariyer değişikliği olmuşsa,

10.3.1.Mesleki eğitime başlarken hedeflediğiniz kariyer ile şu an hedeflediğiniz kariyer arasındaki farklılığın sebebi nedir?

⇒ 10.4 Kariyer değişikliği olmadıysa,

10.4.1 Bu kariyer tercihinizi belirlemenizdeki etkenler nelerdir?

11. Mesleki tercihinizi belirlemenizde çalgı öğretmeninizin olumlu yönde etkisi olduğunu düşünüyor musunuz?

12. Mesleki tercihinizi belirlemenizde ailenizin etkisi olduğunu düşünüyor musunuz?

13. Bu kariyeri tercih ederken mevcut iş istihdam koşullarını düşünerek mi hedeflediniz yoksa bu alanda çalışmayı gerçekten istediğiniz için mi bu kariyer hedefini belirlediniz?

14. Seçmeyi hedeflediğiniz kariyerin avantaj ve dezavantajlarının neler olduğunu düşünüyorsunuz?

15. Hedeflediğiniz kariyere ulaşamazsanız, ikinci bir kariyer tercihiniz var mı?

16. Çalgınızı seviyor musunuz?

17. Öğretmeninizin hangi yaklaşımı çalgıyı sevip sevmemenizde etkili olmuştur?

18. Çalgı eğitiminiz sürecinde psikolojik herhangi bir problem yaşadınız mı?

19. Çalgı eğitiminiz sürecinde fiziksel bir rahatsızlık veya hastalık yaşadınız mı?

20. Çalgınızla bireysel konser verdiniz mi?

21. Çalgı eğitimi sürecinizde hedeflediğiniz kariyere yönelik çalışmalar yapıyor musunuz?

⇒ 21.1 Evet ise,

21.1.1 Hedeflediğiniz kariyere yönelik ne tür çalışmalar yapıyorsunuz?

21.1.2 Çalgı derslerinizde alana yönelik yapmış olduğunuz uygulamalar, sizin meslek tercihinizden dolayı mı uygulandı yoksa farklı alanlara yönelik uygulamalar da yapıyor musunuz?

22. Çalgı dersinizde alana yönelik yaptığınız uygulamaların kariyer hedefinizi belirlemede etkisi var mı?

23. Çalgı eğitiminiz sürecinde hedeflediğiniz alana yönelik uygulamaların yeterli olduğunu düşünüyor musunuz?

24. Çalgınızı hedeflediğiniz kariyer alanında kullanabileceğinize inanıyor musunuz?

EK 2. Öğrencilere Uygulanan Görüşme Formu İzin Belgesi

T.C.
ULUDAĞ ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜ
Genel Sekreterlik

Sayı: 26468960-044/26730
Konu: Anket Uygulaması

28/08/2015

EĞİTİM FAKÜLTESİ DEKANLIĞINA

Afyon Kocatepe Üniversitesi'nden alınan 19.08.2015 tarih ve 11036 sayılı yazıda belirtilen Sosyal Bilimler Enstitüsü Müzik Anasanat Dalı Yüksek Lisans öğrencisi Gizem BİLİR'in "Eğitim Fakültesi Müzik Eğitimi Anabilim Dalı Öğrencilerinin Çalgı Eğitimi Süreçleri İle Mesleki Kariyer Tercihleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi" başlıklı tez çalışması kapsamında Fakülteniz Müzik Öğretmenliği Anabilim Dalı'nda öğrenim gören 4. sınıf öğrencilerine anket uygulama isteği Rektörlüğümüzce uygun bulunmuştur.

Bilgilerinizi rica ederim.

imza

Prof. Dr. Eray ALPER
Rektör a.
Rektör Yardımcısı

EKLER :

- 1-Yazı örneği (1 sayfa)
- 2-Yazı eki (15 sayfa)

Bu Belge, 5070 sayılı Kanun hükümlerine uygun olarak elektronik imza ile imzalanmıştır.

U.Ü Rektörlüğü Görükle Kampusu 16059 Nilüfer/BURSA
Tel : 0224 294 00 38- 294 00 44/294 00 77 Faks: 0224 294 0037
e-posta : uugs@uludag.edu.tr Elektronik Ağ: www.uludag.edu.tr

Ayrıntılı Bilgi
Çiğdem S. Şef

Bu belge UDOS ile hazırlanmıştır. Teyit için: <https://udos.uludag.edu.tr/teyit/?K0oolu2b5UueB3-hpI2RNq>